

Biuletyn Informacyjny

TECHNIKA i USC

Nr 2 (67)
II kwartał 2011
cena 20,00 zł
ISSN 1425-2872

**ELEKTRONICZNA
DECYZJA
ADMINISTRACYJNA**

**TRANSKRYPCJA
ZAGRANICZNEGO ASC**

W NUMERZE

ELEKTRONICZNA DECYZJA ...

SYLWIA KOTECKA

- 4 ELEKTRONICZNA DECYZJA ADMINISTRACYJNA W TRADYCYJNYM SYSTEMIE CZYNNOŚCI KANCELARYJNYCH.

SPORZĄDZENIE AKTU ZGONU

KRYSTYNA GŁADYCH

- 9 STANOWISKO SĄDU W SPRAWIE SPORZĄDZENIA AKTU ZGONU.

ODMOWA UZUPEŁNIENIA TREŚCI ASC

SŁAWOMIR WOJCIECHOWSKI

- 11 ODMOWA UZUPEŁNIENIA TREŚCI AKTU STANU CYWILNEGO.

STUDIA PODYPLOMOWE

PIOTR KASPRZYK

- 14 GAUDEAMUS ... USC.

SZKOLENIA SUSC

TOMASZ BRZÓZKA

- 13 UWAGA NOWOZATRUDNIENI PRACOWNICY USC.

TRANSKRYPCJA ZAGRANICZNEGO ASC

PRZEMYSŁAW WYPYCH

- 16 TRANSKRYPCJA ZAGRANICZNEGO AKTU STANU CYWILNEGO W PRAKTYCE WYBRANYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH.

REKLAMA

- 22 METRYKA.

GALERIA USC

- 23 GALERIA USC - STRZELCE OPOLSKIE.

ELEKTRONICZNA DECYZJA ADMINISTRACYJNA W TRADYCYJNYM SYSTEMIE CZYNNOŚCI KANCELARYJNYCH

(...) Zgodnie z art. 104 kpa organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej(...)

Decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji lub, jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego, powinna być opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu (...)

str. 4

STANOWISKO SĄDU W SPRAWIE SPORZĄDZENIA AKTU ZGONU

(...) Karta zgonu jest drukiem urzędowym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001r. w sprawie wzoru karty zgonu oraz sposobu jej wypełnienia (Dz. U Nr 153, poz. 1782 ze zm). Jeżeli jest to druk urzędowy to jego treść nie może zawierać żadnych skreśleń czy dopisywani, bo taka czynność w świetle prawa karnego może być uznana za fałszowanie dokumentu urzędowego(...)

str. 9

ODMOWA UZUPEŁNIENIA TREŚCI ASC

(...) kierownik usc. dla ustalenia jakie są wymagane dane, opiera się na przepisach art. 40 ust 2 dla aktu urodzenia, art. 62 ust. 1 dla aktu małżeństwa i art. 67 ust. 1 dla

aktu zgonu. Innych danych nie można zamieścić w akcie stanu cywilnego co wyraźnie wynika z treści art. 18, który wskazuje, że akt stanu cywilnego powinien zawierać tylko dane wymagane przez prawo(...). Jest to norma prawna, która umożliwia wydanie decyzji odmownej w sytuacji, kiedy strona żąda wpisania innych (nie określonych przez prawo) danych w akcie sc (...)

str. 11

TRANSKRYPCJA ZAGRANICZNEGO AKTU STANU CYWILNEGO W PRAKTYCE WYBRANYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH

(...) Prawo polskie nie czyni w zakresie transkrypcji żadnych różnic między obywatelami własnymi oraz cudzoziemcami – zagraniczne akty stanu cywilnego podlegać mogą wpisowi do polskich ksiąg niezależnie od obywatelstwa, miejsca zamieszkania czy też stałego pobytu osoby, której dotyczą. Tak więc istnieje możliwość transkrypcji aktów dotyczących zarówno obywateli polskich, jak i obywateli państw obcych oraz bezpaństwowców. Prawodawstwa innych państw przewidują natomiast w omawianej kwestii istotne ograniczenia (...)

str. 17

Na 1. str. okładki - Siedziba USC w Strzelcach Opolskich (foto. A. Dębicki)

OGÓLNOPOLSKI BIULETYN INFORMACYJNY DLA URZĘDÓW STANU CYWILNEGO

NR 2 (67), II kwartał 2011 r.

REDAKTOR NACZELNY – Władysław PENAR

REDAKCJA

Natalia PENAR-BIAŁY – e-mail: biuletyn@technikait.com.pl
ZG SUSC

ADRES REDAKCJI

ul. Toszecka 2, 44-102 Gliwice,
tel. 32 338 38 25, faks 32 338 38 71
e-mail: sekretariat@technikait.com.pl

**OPRACOWANIE GRAFICZNE,
SKŁAD I ŁAMANIE** – Andrzej DĘBICKI

DRUK – Epigraf sc., ul. Bernardyńska 19, 44-100 Gliwice

Nakład 1500 egz. Niniejszy numer zamknięto 09.05.2011 r.

WYDAWCA I KOLPORTER

TECHNIKA IT S.A., ul. Toszecka 2, 44-102 Gliwice
tel. 32 338 38 25, faks 32 338 38 71
Sprzedaż i prenumerata - tel. 32 338 38 58

Cena 1 egzemplarza kwartalnika „TECHNIKA i USC”
wynosi w 2011 r. 20,00 zł. TECHNIKA IT S.A. prowadzi
sprzedaż biuletynu na zasadzie prenumeraty rocznej.
Cena rocznej prenumeraty wynosi w 2011 r. 74,00 zł.

Prenumeraty dokonać można
za pośrednictwem portalu www.usc.pl

Prenumerata przyjmowana jest na podstawie wpłaty
dokonanej na konto TECHNIKA IT S.A.,
nr konta: 36 1240 1343 1111 0010 2529 5798

Szanowni Państwo

„Prawo polskie nie czyni w zakresie transkrypcji żadnych różnic między obywatelami własnymi oraz cudzoziemcami, (...) natomiast prawodawstwa innych państw przewidują w omawianej kwestii istotne ograniczenia” – pisze sędzia Przemysław Wypych opracowaniu porównawczym o transkrybowaniu zagranicznego asc. „Ponadto ustawowa regulacja transkrypcji aktów jest opisana tylko jednym zdaniem” (art. 73 ust. 1 pasc), zatem jej sposób stosowania wypracowany został siłą rzeczy przez wieloletnią praktykę. Postępowanie o transkrypcję aktu ogranicza się według ustawy do: (1) formalnego ustalenia czy transkrybowany dokument jest odpisem zagranicznego aktu stanu cywilnego oraz (2) stwierdzenia czy opisuje on zdarzenie, które może być rejestrowane w polskich asc. Kierownik USC nie bada: (1) ani prawdziwości zdarzenia dokumentowanego zagranicznym odpisem, (2) ani jego ważności w przypadku aktu małżeństwa. Stosowana w praktyce forma decyzji administracyjnej dla czynności transkrybowania aktu stanu cywilnego nie ma zatem ustawowego uzasadnienia. Jedynie w załączniku do ustawy o opłacie skarbowej zostało wymienione czynność urzędowa polegająca na wydaniu „Decyzji o wpisaniu do polskich ksiąg stanu cywilnego treści aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą”. Zasadność wydawania przez kierownika USC (samemu sobie) decyzji o wpisanie, uzupełnienie lub sprostowanie aktu stanu cywilnego (a raczej jej zaniechaniu) jest szeroko dyskutowana w środowisku kierowników usc, którzy wskazują jedynie zasadności wydawania decyzji odmownych. Kierownik usc jest tylko „rejestratorem zdarzeń” w aktach stanu cywilnego, działającym zgodnie z określonymi przepisami. Zatem wszelkie uzupełnienia treści muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa – przypomina pan Sławomir Wojciechowski na stronie 11.; a wszystkie dodatkowe ustalenia faktów dotyczących zdarzenia należą do jurysdykcji sądu a nie kierownika usc - przestrzega pani Krystyna Gładych (str. 9-10). O decyzji elektronicznej pisze pani Sylwia Kotecka w kontekście nowej ustawy o ewidencji ludności. Jest to ustawa, która narzuca kierownikom usc nowe obowiązki niemożliwe do spełnienia bez specjalnego systemu informatycznego (ZMOKU lub Aplikacja Alternatywna np. PB_USC_AA). Obowiązki te będą polegały na rejestracji bezpośrednio w centralnym rejestrze PESEL przez kierownika usc - wszystkich danych w zakresie rzeczowym jakie wymienia nowa ustawa o ewidencji ludności (Art.10.); a także na weryfikacji i usuwaniu niezgodności w rejestrze PESEL z danymi zawartymi w dokumentach źródłowych znanych kierownikowi usc (dokumentach tożsamości, oświadczeniach o zameldowaniu odpisach aktów stanu cywilnego – Art.11.). Nowa ustawa o ewidencji ludności prawdopodobnie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Zapraszam do lektury.

Redaktor Naczelny

Penar
Władysław Penar

ELEKTRONICZNA DECYZJA ADMINISTRACYJNA W TRADYCYJNYM SYSTEMIE CZYNNOŚCI KANCELARYJNYCH

■ Sylwia Kotecka

1. Podstawy prawne wykorzystania nowoczesnych środków komunikacji w postępowaniu administracyjnym

Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne¹ dokonała zmian w Kodeksie postępowania administracyjnego², na mocy których dopuszczono m. in. dokonywanie stronom doręczeń elektronicznych. Jednakże zmiany wprowadzone wówczas do postępowania administracyjnego, zarówno w odczuciu przedstawicieli nauki, jak i kadry urzędniczej, były niewystarczające. Wobec krytyki tych rozwiązań ustawą z dnia 12 lutego 2010 r.³ znowelizowano m. in. ustawę o informatyzacji i kpa. Dopełnieniem nowelizacji dotyczącej wykorzystania środków komunikacji elektronicznej w ramach postępowania administracyjnego, która weszła w życie dnia 17 czerwca 2010 r., jest rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych⁴.

¹ Dz. U. Nr 64, poz. 565 z późn. zm.; dalej: ustawa o informatyzacji.

² Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r., t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.; dalej: kpa.

³ Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 40, poz. 230; dalej: nowelizacja z 2010 r.

⁴ Dz. U. Nr 14, poz. 67; dalej: instrukcja kancelaryjna.

2. Dopuszczalność wydania i elektronicznego doręczenia elektronicznej decyzji administracyjnej

Na mocy nowelizacji z 2010 r. art. 14 ust. 1 kpa pozwala na załatwianie spraw w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy o informatyzacji doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. Wobec tego, przybliżenia wymagają dwa pojęcia: „dokument elektroniczny” oraz środki „komunikacji elektronicznej”.

Zgodnie z ustawą o informatyzacji dokumentem elektronicznym jest zbiór danych stanowiących odrębną całość znaczeniową, uporządkowany w określonej strukturze wewnętrznej i zapisany na informatycznym nośniku danych. Dokumentem elektronicznym będzie zatem zarówno plik tekstowy, jak i audiowizualny (a także foniczny bądź audialny), opatrzony bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, jak i nie opatrzony takim podpisem czy w ogóle pozbawiony podpisu elektronicznego. Ustawa o informatyzacji definiuje także pojęcie „informatycznego nośnika danych”, będącego elementem dokumentu elektronicznego. Informatyczny nośnik danych to materiał lub urządzenie służące do zapisywania, przechowywania i odczytywania danych w postaci cyfrowej.

Natomiast środki komunikacji elektronicznej zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną⁵. Są nimi rozwiąza-

⁵ Dz. U. Nr 144, poz. 1204 z późn. zm.

nia techniczne, w tym urządzenia teleinformatyczne i współpracujące z nimi narzędzia programowe, umożliwiające indywidualne porozumiewanie się na odległość przy wykorzystaniu transmisji danych między systemami teleinformatycznymi, a w szczególności pocztę elektroniczną. Często zapomina się, iż „informatyczny nośnik danych” oraz „środki komunikacji elektronicznej” określają dwa różne desygnaty, spełniające odmienne funkcje. Na nośnikach danych można wykonać trzy operacje: zapisać dane, przechowywać je oraz odczytać. W przypadku środków komunikacji elektronicznej nie mamy do czynienia z przechowywaniem danych, lecz z przekazywaniem ich na odległość. Telefon jest więc środkiem komunikacji elektronicznej, a nie jest nośnikiem danych; dysk jest nośnikiem, a nie środkiem komunikacji; natomiast system poczty elektronicznej jest zarówno nośnikiem, jak i środkiem komunikacji.

Zgodnie z art. 104 kpa organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji. Decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej

do wydania decyzji lub, jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego, powinna być opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Decyzja, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego lub skarga do sądu administracyjnego, powinna zawierać ponadto pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi. Natomiast decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kpa zawiera także przepisy dotyczące tzw. elektronicznego doręczenia. Zgodnie z jego art. 39¹, doręczenie następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania wystąpił do organu administracji publicznej o doręczenie albo wyraził zgodę na doręczenie mu pism za pomocą tych środków. Zatem jeśli uczestnik postępowania administracyjnego zgłosił organowi administracji wniosek o doręczenie za pomocą środków komunikacji elektronicznej, organ administracji ma obowiązek dokonać doręczenia elektronicznego. Oczywiście inicjatywa skorzystania ze środków komunikacji elektronicznej może także wyjść od organu administracji publicznej.

Na marginesie można zaznaczyć, że nowelizacją z 2010 r. *expressis verbis* wprowadzono także możliwość sporządzania postanowienia oraz zaświadczenia w formie dokumentu elektronicznego.

3. Nowa instrukcja kancelaryjna

Ponieważ przepisy ustawowe nie określają szczegółowego sposobu postępowania z dokumentacją wpływającą do podmiotów

publicznych, uzupełnia je rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów. Instrukcja kancelaryjna, o której tu mowa, określa szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności kancelaryjnych w podmiocie oraz - jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej - reguluje postępowanie w tym zakresie z wszelką dokumentacją, niezależnie od techniki jej wytwarzania, postaci fizycznej oraz informacji w niej zawartych, począwszy od wpływu lub powstania dokumentacji wewnątrz podmiotu do momentu jej uznania za część dokumentacji w archiwum zakładowym. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 2011 r. określa: instrukcję kancelaryjną, sposób klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji w formie jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcję w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych - dla organów gminy i związków międzygminnych, organów powiatu, organów samorządu województwa i organów zespolonej administracji rządowej w województwie, a także urzędów obsługujących te organy.

Instrukcja kancelaryjna zawiera kilka definicji, które warto w tym miejscu przytoczyć. Naturalny dokument elektroniczny to dokument będący od początku swojego istnienia zbiorem zapisanym w postaci elektronicznej, możliwym do odczytania wyłącznie za pośrednictwem odpowiednich urządzeń elektronicznych, nieposiadający pierwowzoru w postaci nieelektronicznej. Odwzorowaniem cyfrowym jest dokument elektroniczny będący kopią elektroniczną dowolnej treści zapisanej w postaci innej niż elektroniczna, umożliwiający zapoznanie się z tą treścią i jej zrozumienie, bez konieczności bezpośredniego dostępu do pierwowzoru. Prezes Rady Ministrów zdefiniował także pojęcie akt sprawy jako dokumentację, w szczególności tekstową,

fotograficzną, rysunkową, dźwiękową, filmową, multimedialną, zawierającą informacje potrzebne przy rozpatrywaniu danej sprawy oraz odzwierciedlającą przebieg jej załatwiania i rozstrzygania. Natomiast przesyłka stanowi dokumentację otrzymaną lub wysłaną przez podmiot, w każdy możliwy sposób, w tym dokumenty elektroniczne przesyłane za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej, określonej w art. 3 pkt 17 ustawy o informatyzacji. Na podstawie kilku przytoczonych definicji widać wyraźnie, że coraz poważniej traktuje się dokumentację wpływającą do podmiotów publicznych na nośnikach innych niż papierowe i o postaci innej niż tekstowa.

Zgodnie z instrukcją kancelaryjną, czynności kancelaryjne mogą być wykonywane w systemie tradycyjnym lub w systemie elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD). System tradycyjny to system wykonywania czynności kancelaryjnych, dokumentowania przebiegu załatwiania spraw, gromadzenia i tworzenia dokumentacji w postaci nieelektronicznej, z możliwością korzystania z narzędzi informatycznych do wspomaganie procesu obiegu dokumentacji w tej postaci, natomiast system EZD jest systemem teleinformatycznym⁶ do elektronicznego zarządzania dokumentacją umożliwiającą wykonywanie w nim czynności kancelaryjnych, dokumentowanie przebiegu załatwiania spraw oraz gromadzenie i tworzenie

⁶ Zgodnie z ustawą o informatyzacji, zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniający przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.).

dokumentów elektronicznych. W systemie EZD wszystkie czynności kancelaryjne oraz ich dokumentowanie wykonuje się w ramach systemu. Kierownik podmiotu wskazuje, który z systemów wykonywania czynności kancelaryjnych jest podstawowym sposobem dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw dla danego podmiotu. Po wskazaniu systemu EZD jako podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw ponowne wskazanie systemu tradycyjnego jest niedopuszczalne. Dokonując wyboru systemu kierownik podmiotu może wskazać wyjątki od podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw przez określenie klas z wykazu akt, których będą one dotyczyć oraz wskazanie, w jakim systemie będą prowadzone⁷.

4. Jak urzędy powinny postępować z otrzymaną elektroniczną decyzją administracyjną?

Kpa nie daje odpowiedzi na wszystkie pytania, jakie stawiają urzędnicy. Stykają się oni w codziennej pracy z elektroniczną decyzją administracyjną otrzymaną

od innego organu administracji publicznej w sytuacji, w której biurowość w ich miejscu pracy prowadzona jest w sposób tradycyjny. Pomocne w tym zakresie mogą okazać się przepisy załącznika nr 1 do instrukcji kancelaryjnej, a konkretnie jego rozdziału 3 „Czynności kancelaryjne w systemie tradycyjnym”.

W systemie tradycyjnym czynności kancelaryjne oraz ich dokumentowanie wykonuje się w postaci nieelektronicznej, w szczególności: spisy spraw odkłada się do właściwych teczek aktowych, dekretacji i akceptacji dokonuje się na przesyłkach w postaci papierowej, a całość dokumentacji gromadzi się i przechowuje w teczkach aktowych. W takim przypadku dopuszcza się wykorzystanie narzędzi informatycznych w celu: prowadzenia rejestrów przesyłek wpływających i wychodzących oraz spisów spraw, prowadzenia innych rejestrów i ewidencji, udostępniania i rozpowszechniania pism wewnątrz podmiotu, przesyłania przesyłek, dokonania dekretacji, pod warunkiem przeniesienia jej następnie w formie dekretacji zastępczej na dokument w postaci nieelektronicznej. Dopuszczenie wykorzystania technik informatycznych jest możliwe pod warunkiem zapewnienia ochrony przed utratą rejestrów, ewidencji oraz spisów spraw, przez codzienne wykonywanie kopii zabezpieczających na informatycznym nośniku danych, innym niż ten, na którym zapisywane są bieżące dane.

Instrukcja kancelaryjna reguluje postępowanie z dokumentacją elektroniczną w przypadku, kiedy podmiot prowadzi biurowość w systemie tradycyjnym. Wyróżnia się przy tym trzy sytuacje, w których dokumentacja elektroniczna (np. decyzja administracyjna w formie dokumentu elektronicznego) wpływa do podmiotu: po pierwsze - za pomocą poczty elek-

tronicznej; po drugie - za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej oraz po trzecie - na informatycznym nośniku danych.

Przyjmując przesyłki przekazane pocztą elektroniczną należy dokonać ich wstępnej selekcji mającej na celu oddzielenie spamu, wiadomości zawierających złośliwe oprogramowanie i wiadomości stanowiących korespondencję prywatną. Dopuszcza się dokonywanie wstępnego usuwania spamu i wiadomości zawierających złośliwe oprogramowanie za pomocą oprogramowania wykonującego te funkcje automatycznie. Po dokonaniu selekcji przesyłki otrzymane pocztą elektroniczną dzieli się na: 1) przesyłki adresowane na skrzynkę poczty elektronicznej podaną w Biuletynie Informacji Publicznej jako właściwą do kontaktu z podmiotem; 2) przesyłki adresowane na indywidualne skrzynki poczty elektronicznej: a) mające istotne znaczenie dla odzwierciedlenia przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw przez podmiot, b) mające robocze znaczenie dla spraw załatwianych i rozstrzyganych przez podmiot, c) pozostałe. Przesyłki adresowane na skrzynkę poczty elektronicznej ujawnioną w BIP oraz przesyłki adresowane na indywidualne skrzynki poczty elektronicznej, mające istotne znaczenie dla odzwierciedlenia przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw przez podmiot rejestruje się, drukuje, nanosi i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie wydruku. Przesyłki adresowane na indywidualne skrzynki poczty elektronicznej mające robocze znaczenie dla spraw załatwianych i rozstrzyganych przez podmiot drukuje się i włącza bez rejestracji i dekretacji bezpośrednio do akt sprawy. Pozostałych przesyłek adresowanych na indywidualne skrzynki poczty elektronicznej nie rejestruje się i nie włącza do akt sprawy.

⁷ Wyjątki od podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw wskazuje się, jeżeli: 1) przepisy prawa ustalają sposób dokumentowania przebiegu załatwiania spraw dla określonych rodzajów dokumentacji, a ten sposób jest sprzeczny z dokonaniem przez kierownika podmiotu wyborem systemu; 2) szczegółowe procesy przebiegu załatwiania spraw dla wykonywania określonych, masowo realizowanych, elektronicznych usług publicznych zostały zdefiniowane i wdrożone w: a) instrukcji wewnętrznej zatwierdzonej przez kierownika podmiotu, w przypadku gdy usługa jest realizowana tylko przez ten podmiot, b) instrukcji opracowanej w porozumieniu między podmiotami uczestniczącymi w procesie realizacji usługi publicznej i zatwierdzonej przez kierowników wszystkich podmiotów uczestniczących w realizacji usługi - w przypadku gdy usługa jest świadczona przez kilka podmiotów; 3) istnieją ważne przyczyny organizacyjne i techniczne uniemożliwiające stosowanie podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw.

Podmioty publiczne powinny posiadać także elektroniczną skrzynkę podawczą (ESP), o której mowa w ustawie o informatyzacji. Elektroniczna skrzynka podawcza podmiotu publicznego, czyli dostępny publicznie środek komunikacji elektronicznej służący do przekazywania dokumentu elektronicznego do podmiotu publicznego przy wykorzystaniu powszechnie dostępnego systemu teleinformatycznego, może znajdować się na portalu elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP)⁸. ePUAP z kolei została zdefiniowana jako system teleinformatyczny, w którym instytucje publiczne udostępniają usługi przez pojedynczy punkt dostępowy w sieci Internet. Instrukcja kancelaryjna zawiera przepisy dotyczące sposobu postępowania z przesyłkami, które wpłynęły na ESP podmiotu. Dzieli się je na: przeznaczone do automatycznego rejestrowania w systemie

teleinformatycznym specjalnie przeznaczonym do obsługi danego rodzaju przesyłek i pozostałe, nieprzeznaczone do automatycznego rejestrowania. Przesyłki przeznaczonych do automatycznego rejestrowania w systemie teleinformatycznym nie rejestruje się, jeżeli system teleinformatyczny, w którym są one przetwarzane, umożliwia wyszukiwanie i sortowanie co najmniej według daty wpływu i według podmiotu, od którego przesyłka pochodzi. Przesyłki pozostałe rejestruje się, drukuje wraz

z urzędowym potwierdzeniem odbioru (UPO), nanosi i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie wydruku.

Definicję urzędowego poświadczenia odbioru zawiera ustawa o informatyzacji. UPO to dane elektroniczne dołączone do dokumentu elektronicznego doręczono podmiotowi publicznemu lub połączone z tym dokumentem w taki sposób, że jakkolwiek późniejsza zmiana dokonana w tym dokumencie jest rozpoznawalna, określające: pełną nazwę podmiotu publicznego, któremu doręczono dokument elektroniczny, datę i godzinę doręczenia dokumentu elek-

tronicznego rozumiane jako data i czas wprowadzenia albo przeniesienia dokumentu elektronicznego do systemu teleinformatycznego podmiotu publicznego oraz datę i godzinę wytworzenia urzędowego poświadczenia odbioru.

Przesyłki przekazane na informatycznym nośniku danych dzieli się na: przekazane bezpośrednio na informatycznym nośniku danych oraz stanowiące załącznik do pisma przekazanego na nośniku papierowym. Przesyłki przekazane bezpośrednio na informatycznym nośniku danych rejestruje się, drukuje, nanosi i wypełnia pie-

częć wpływu na pierwszej stronie wydruku. W drugim przypadku pisma w postaci papierowej rejestruje się zgodnie z § 42 instrukcji kancelaryjnej. Stanowi on, iż punkt kancelaryjny rejestruje takie przesyłki na podstawie: danych zawartych w treści pisma - w przypadku gdy istnieje możliwość otwarcia koperty i zapoznania się z treścią pisma bądź danych na kopercie, w której są zamknięte pisma - w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty. Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pi-

sma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie. Kierownik podmiotu określa listę rodzajów przesyłek wpływających, które nie są otwierane przez punkt kancelaryjny. Jeżeli natomiast pracownik otrzymał przesyłkę w zamkniętej kopercie i stwierdził, że dotyczy ona

spraw służbowych, jest obowiązany przekazać ją do punktu kancelaryjnego w celu uzupełnienia danych w rejestrze przesyłek wpływających. Dodatkowo należy w omawianej sytuacji odnotować w rejestrze przesyłek wpływających informację o załączniku zapisanym na informatycznym nośniku danych.

Instrukcja kancelaryjna stanowi, że jeżeli nie jest możliwe lub zasadne wydrukowanie pełnej treści przesyłki w postaci elektronicznej lub załącznika do niej, ze względu na typ dokumentu elektronicznego (np. nagranie dźwię-

⁸ Zob. <http://epuap.gov.pl/wps/portal/>.

kowe, nagranie wideo, oprogramowanie, baza danych, co z reguły nie będzie dotyczyć elektronicznej decyzji administracyjnej) lub objętość dokumentu elektronicznego (np. dokument zawierający dużą liczbę stron albo wymagający wydrukowania w rozmiarze nieobsługiwany przez posiadane przez podmiot urzędzenia), należy: 1) wydrukować tylko część przesyłki (np. pierwszą stronę pisma lub pismo bez załączników), a jeżeli jest to także niemożliwe, sporządzić i wydrukować notatkę o przyjętej przesyłce, nanieść i wypełnić pieczęć wpływu na pierwszej stronie wydruku; 2) informatyczny nośnik danych z zapisaną przesyłką dołączyć do wydruku do momentu zakończenia sprawy, po czym przekazać go do składu informatycznych nośników danych. Informację o załączniku zapisanym na informatycznym nośniku danych należy odnotować w rejestrze przesyłek wpływających. Jeżeli przesyłka w postaci elektronicznej lub załącznik do niej zawiera podpis elektroniczny identyfikujący jego posiadacza w sposób określony w przepisach ustawy o informatyzacji (taka sytuacja będzie występować w przypadku otrzymania elektronicznej decyzji administracyjnej), instrukcja kancelaryjna nakazuje na wydruku opatrzonym pieczęcią wpływu nanieść informację o ważności podpisu elektronicznego i integralności podpisanego dokumentu oraz dacie tej weryfikacji (na przykład „podpis elektroniczny zweryfikowany w dniu ... [data]; wynik weryfikacji: ważny/nieważny/brak możliwości weryfikacji), a także czytelny podpis sporządzającego wydruk. Na wydruk UPO należy nanieść tylko czytelny podpis sporządzającego wydruk oraz datę wykonania wydruku.

Po wykonaniu czynności związanych z przyjęciem i zarejestrowaniem przesyłek punkt kancela-

ryjny dokonuje ich rozdziału do właściwych komórek organizacyjnych lub osób oraz przekazania w sposób przyjęty w danym podmiocie. Właściwość komórek organizacyjnych lub osób wynika z podziału zadań i kompetencji w podmiocie.

Podsumowanie

Instrukcja kancelaryjna, która weszła w życie 20 stycznia 2011 r., stanowi także, że dokumentacja w postaci elektronicznej, w szczególności odwzorowania cyfrowe, zawiera informacje umożliwiające odnalezienie odpowiadającej jej dokumentacji w postaci nieelektronicznej, jeżeli taka istnieje w podmiocie. Natomiast dokumentacja w postaci nieelektronicznej musi zawierać informacje umożliwiające odnalezienie odpowiadającej jej dokumentacji w postaci elektronicznej, jeżeli taka istnieje w podmiocie. Czas pokaże czy instrukcja kancelaryjna zawiera przepisy uzupełniające normy prawne zawarte w ustawach regulujących z informatyzowane postępowanie przed podmiotami publicznymi.

Nie należy jednak zapominać, że to elektroniczna decyzja administracyjna, a nie jej wydruk, jest oryginałem. Wobec tego do elektronicznej decyzji administracyjnej znajdą zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach⁹. Materiałami archiwalnymi są: wszelkiego rodzaju akta i dokumenty, korespondencja, dokumentacja finansowa, techniczna i statystyczna, mapy i plany, fotografie, filmy i mikrofilmy, nagrania dźwiękowe i wideofonowe, dokumenty elektroniczne w rozumieniu przepisów ustawy o informatyzacji oraz inna dokumentacja, bez względu na

sposób jej wytworzenia, mająca znaczenie jako źródło informacji o wartości historycznej o działalności Państwa Polskiego, jego poszczególnych organów i innych państwowych jednostek organizacyjnych oraz o jego stosunkach z innymi państwami, o rozwoju życia społecznego i gospodarczego, o działalności organizacji o charakterze politycznym, społecznym i gospodarczym, zawodowym i wyznaniowym, o organizacji i rozwoju nauki, kultury i sztuki, a także o działalności jednostek samorządu terytorialnego i innych samorządowych jednostek organizacyjnych – powstała w przeszłości i powstająca współcześnie. Materiałami archiwalnymi są dokumenty, które od momentu swego powstania posiadały status elektronicznych, jak i takie, które wpłynęły do podmiotu publicznego bądź zostały wytworzone przez jego pracowników na papierze, a następnie zeskanowane czy w inny sposób przetworzone do postaci elektronicznej.

Ustawodawca dostrzegł konieczność utworzenia odrębnych ogólnych reguł archiwizacji dla dokumentów elektronicznych. Są nimi rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji: z dnia 30 października 2006 r. w sprawie niezbędnych elementów struktury dokumentów elektronicznych¹⁰, z tego samego dnia – w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi¹¹ oraz z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie wymagań technicznych formatów zapisu i informatycznych nośników danych, na których utrwalono materiały archiwalne przekazywane do archiwów państwowych¹².

Sylwia Kotecka

¹⁰ Dz. U. Nr 206, poz. 1517.

¹¹ Dz. U. Nr 206, poz. 1518.

¹² Dz. U. Nr 206, poz. 1519.

Krystyna Gładych

STANOWISKO SĄDU W SPRAWIE SPORZĄDZENIA AKTU ZGONU.

Z jednego z urzędów stanu cywilnego woj. mazowieckiego otrzymaliśmy wyrok sądu w sprawie sporządzenia aktu zgonu, z którym chciałabym Państwa zapoznać.

W maju 2009r. specjalista medycyny sądowej sporządził kartę zgonu, w której jako przyczynę zgonu podał „nagły zgon”, a w rubrykach „data zgonu” i „miejsce zgonu”, przekreślił słowo „zgonu” i wpisał odręcznie słowo „ujawnienia”.

Na tej podstawie kierownik urzędu stanu cywilnego sporządził akt zgonu, w którym wypełnił pole „data znalezienia zwłok” i „miejsce znalezienia zwłok”.

W miesiącu październiku 2009r. mąż zmarłej kobiety wystąpił do kierownika usc. o ustalenie daty i miejsca zgonu swej żony.

W toku wszczętego postępowania kierownik usc. wystąpił do prokuratury rejonowej, która prowadziła śledztwo w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci kobiety, o podanie daty i miejsca zgonu. Odpowiadając na wystąpienie kierownika usc., prokuratura przesłała odpis postanowienia o umorzeniu śledztwa, wobec nie popełnienia czynu – na zasadzie art.17 § 1 pkt. 1 kpk.

Wystąpienie o podanie daty i miejsca zgonu kierownik usc. skierował także do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, skąd otrzymał odpowiedź, że podczas

czynności sądowo-lekarskiej sekcji zwłok, w warunkach sali sekcyjnej, nie istnieje możliwość ustalenia dokładnej daty zgonu.

Mając powyższe dokumenty, z których jak widać nie wynika data i miejsce zgonu, kierownik usc. wystąpił do sądu rejonowego o unieważnienie aktu zgonu i ustalenie treści nowego aktu zgonu.

W miesiącu czerwcu 2010r. sąd rejonowy swym postanowieniem unieważnił akt zgonu kobiety,

a w pozostałym zakresie wniosek oddalił. Swoje postanowienie sąd uzasadnił w następujący sposób:

Akt zgonu został sporządzony niezgodnie z art. 66 Prawa o aktach stanu cywilnego i tu sąd cytuje ten przepis, zaznaczając, że karta zgonu nie przewiduje możliwości wpisania zamiast danych dotyczących zgonu, danych dotyczących znale-

zienia zwłok, podkreśla również, że ponieważ okoliczności zgonu były przedmiotem prowadzonego postępowania przez organ państwowy (art. 66 ust. 2 ustawy), akt zgonu powinien być sporządzony na podstawie pisemnego zgłoszenia dokonanego przez taki organ, a nie na podstawie błędnie sporządzonej karty zgonu. Zdaniem sądu akt zgonu sporządzono za wcześnie, trzeba było poczekać na zgłoszenie pochodzące od prokuratora.

W tym stanie rzeczy, przy sporządzeniu aktu zgonu nastąpiły uchybienia zmniejszające jego moc dowodową, co skutkuje unieważnieniem aktu zgonu. W dalszej części uzasadnienia postanowienia sąd wskazuje, że jeżeli data zgonu nie jest pewna należało wstrzymać się ze sporządzeniem aktu zgonu do czasu przeprowadzenia przez sąd na wniosek osób zainteresowanych lub prokuratora postępowania o stwierdzeniu zgonu lub uznaniu za zmarłego. Tu można mieć wątpliwości co do stanowiska sądu. Jeżeli bowiem w zawiadomieniu prokuratora

podana byłaby data znalezienia zwłok można sporządzić akt zgonu ponieważ taką rubrykę akt zgonu zawiera.

Żądanie ustalenia treści aktu zgonu – sąd uznał za nieuzasadnione.

W uzasadnieniu swego stanowiska, sąd podał, iż koryguje on lub zastępuje postępowanie pro-

wadzone przez kierownika usc. na podstawie dokumentów tego samego rodzaju co kierownik usc.; wyjątkowo może dokonywać ustaleń na podstawie innych dowodów.

Ponadto sąd podaje, że zainicjowanie wnioskiem kierownika usc. ustalenie daty zgonu na podstawie opinii biegłego i zeznań świadków stanowiłoby obejście przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, określających legitymację czynną, której to kierownik usc. w tym przypadku nie posiada.

W powyższej sprawie akt zgonu został sporządzony nieprawidłowo, ponieważ kierownik usc. nie dysponował pisemnym zawiadomieniem prokuratora co do daty zgonu lub miejsca znalezienia zwłok, a jedynie odpisem postanowienia, że do zgonu osoby nie przyczyniły się osoby trzecie.

W podsumowaniu uzasadnienia postanowienia sąd wskazuje, że nic nie stoi na przeszkodzie w sporządzeniu nowego aktu zgonu przez kierownika usc., o ile będzie on dysponował dokumentami, o których jest mowa w art. 66 ustawy oraz, że celowym wydaje się wstrzymanie sporządzenia aktu zgonu do czasu przeprowadzenia przez osoby zainteresowane postępowań o stwierdzenie zgonu lub uznanie za zmarłego, ponieważ orzeczenia wydane w tych postępowaniach, w zaistniałej sytuacji, stanowią jedyną podstawę do ustalenia ostatecznej daty i miejsca zgonu w akcie zgonu.

Z całego wyводу uzasadnienia wynika, że:

- kierownik usc. nie powinien sporządzać aktu zgonu na podstawie karty zgonu, w której przekreślona jest data zgonu,

a wpisana data „znalezienia” lub „ujawnienia zwłok”.(art. 66 ust. 1 proasc),

- jeżeli zgon był przedmiotem postępowania organu państwowego, akt zgonu sporządza się na podstawie pisemnego zawiadomienia tego organu (art. 66 ust. 2); jeżeli w tym zawiadomieniu jest data i miejsce zgonu to wpisujemy to w rubryki aktu, jeżeli nie ma daty i miejsca zgonu,

urzędowego (podobne stanowisko prezentowałam już na łamach naszego Biuletynu w sytuacji gdy kierownicy usc. wydawali odpisy skrócone aktów urodzenia, przekreślając na druku odpisu nazwisko rodowe matki i wpisując nazwisko aktualnie noszone- dotyczyło to odpisów wydawanych z aktów transkrybowanych). Sporządzenie aktu zgonu kończy czynność kierownika usc. Na wszelkie żądania rodziny odno-

śnie ustalenia daty i miejsca zgonu kierownik usc. winien wskazywać sąd i nie podejmować w tej sprawie żadnych działań. Z uzasadnienia przedstawionego postanowienia pozostaje jedna sprawa nie wyjaśniona; w przypadku uznania za zmarłego są ustawowe terminy 10 lat 5 lat lub inne określone w art. 526-534 Kodeksu postępowania cywilnego. W przypadku stwierdzenia zgonu zgodnie z art. 29-31 Kodeksu cywilnego muszą być spełnione łącznie dwa warunki: 1) śmierć jest niewątpliwa, 2) nie został sporządzony akt zgonu.

Tu od razu rodzi się pytanie kto ma występować do sądu o unieważnienie aktu zgonu i na podstawie jakich dokumentów, jeżeli akt zgonu, który został sporządzony na podstawie art. 66 ust. 2 ustawy, ma wpisaną datę znalezienia zwłok, aby sąd na wniosek rodziny zmarłego mógł się zająć się postępowaniem w sprawie stwierdzenia zgonu.

Sprawa jest ciekawa i bardzo chciałabym poznać stanowisko kierowników urzędów stanu cywilnego. Proszę więc napiszcie Państwo co o tym sądzie i jaki tryb proponujecie w sprawie unieważnienia już sporządzonego aktu zgonu aby sąd mógł stwierdzić zgon.

Krystyna Gładych

(...) kierownik sprawdza dokumenty, które są określone w art. 66 ust. 1 lub art. 66 ust. 2 prawa o aktach stanu cywilnego i na ich podstawie sporządza akt zgonu. Nie powinien przyjmować karty zgonu, która zawiera przekreślenia i dopisywania (...)

a jest data i miejsce znalezienia zwłok, to ten zapis będzie figurował w akcie zgonu.

W sytuacji gdy w akcie zgonu zostaje wpisana data i miejsce znalezienia zwłok, a rodzina żąda ustalenia daty zgonu i miejsca zgonu, to właściwym do załatwienia sprawy jest sąd, a nie kierownik urzędu stanu cywilnego.

Mnie osobiście to postanowienie sądu bardzo się podoba; kierownik sprawdza dokumenty, które są określone w art. 66 ust. 1 lub art. 66 ust. 2 prawa o aktach stanu cywilnego i na ich podstawie sporządza akt zgonu. Nie powinien przyjmować karty zgonu, która zawiera przekreślenia i dopisywania. Karta zgonu jest drukiem urzędowym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001r. w sprawie wzoru karty zgonu oraz sposobu jej wypełnienia (Dz. U Nr 153, poz. 1782 ze zm). Jeżeli jest to druk urzędowy to jego treść nie może zawierać żadnych skreśleń czy dopisywań bo taka czynność w świetle prawa karnego może być uznana za fałszowanie dokumentu

ODMOWA UZUPEŁNIENIA TREŚCI AKTU STANU CYWILNEGO

**SŁAWOMIR
WOJCIECHOWSKI**

Kierownik USC w Nowej Soli

opiera się na przepisach art. 40 ust 2 dla aktu urodzenia, art. 62 ust. 1 dla aktu małżeństwa i art. 67 ust.

Spośród czynności, którymi zajmuje się kierownik usc. na podstawie przepisów ustawy prawo o aktach stanu cywilnego, postępowanie w zakresie uzupełnienia treści aktu stanu cywilnego wydaje się na pozór jednym z łatwiejszych i sprawiających najmniej wątpliwości. Zgodnie z art. 36 ustawy prasc „akt stanu cywilnego niezawierający wszystkich danych, które powinny być w nim zamieszczone, podlega uzupełnieniu”. Z zastosowaniem tego przepisu mamy do czynienia najczęściej w przypadku aktów sporządzonych na podstawie zagranicznych dokumentów. Bardzo często bowiem nie posiadają one wszystkich danych, a ich brak może utrudnić stronie dokonanie innych czynności administracyjno-prawnych. Wówczas to na podstawie odpisów aktów stanu cywilnego załączonych do wniosku lub aktów znajdujących się w posiadaniu właściwego miejscowo usc., kierownik wydaje decyzję administracyjną zgodną z żądaniem strony. Na podstawie tej decyzji dokonuje uzupełniania treści aktu poprzez wpisanie wzmianki dodatkowej. W tym przypadku, w zależności od tego jakiego rodzaju aktu dotyczy postępowanie, kierownik usc. dla ustalenia jakie są wymagane dane,

1 dla aktu zgonu. Innych danych nie można zamieścić w akcie stanu cywilnego, co wyraźnie wynika z treści art. 18, który wskazuje, że akt stanu cywilnego powinien zawierać tylko dane wymagane przez prawo(...). Jest to norma prawna, która umożliwi wydanie decyzji odmownej w sytuacji, kiedy strona żąda wpisania innych (nie określonych przez prawo) danych w akcie sc.

W niniejszym artykule pragnę zwrócić uwagę na inne przypadki związane z art. 36 prasc., które też mają miejsce w codziennej praktyce kierowników usc. W pierwszej kolejności przytoczona zostanie sytuacja związana z żądaniem uzupełnienia aktu sporządzonego

Zgodnie z art. 36 ustawy prasc „akt stanu cywilnego niezawierający wszystkich danych, które powinny być w nim zamieszczone, podlega uzupełnieniu”.

w okresie, w którym nie obowiązywała obecna ustawa. W drugiej części artykułu przedstawiony zostanie sposób postępowania w sytuacji żądania uzupełnienia aktu o dane wymagane przez już nieobowiązujące przepisy. W obu przypadkach postępowanie kierowników usc. nie jest ujednocnione. W obu przypadkach mamy do czynienia z ża-

daniem uzupełniania aktu o dane, które w ogóle dla niego nie są przewidziane.

Dla bardziej wyrazistego zilustrowania pierwszej sytuacji warto podać przykład, w którym kierownik usc. otrzymuje wniosek o uzupełnienie aktu stanu cywilnego o dane dotyczące np. nazwisk rodowych rodziców, podczas gdy akt nie posiada takiej rubryki. Przykład ten związany jest z aktami sc, których wzór został określony w poprzednio obowiązujących przepisach prawnych. Będą to: dekret z dnia 25 września 1945 r. (Dz. U. 1946r. Nr 48, poz. 272) i dekret z dnia 8 czerwca 1955 r. (Dz. U. 1955r. Nr 25, poz. 151).

Dla przyjęcia właściwego sposobu postępowania w tej sytuacji warto w pierwszej kolejności odnieść się do obecnie obowiązujących przepisów prawa to jest ustawy z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. 2004, nr 161, poz. 1688 ze zm.). W rozdziale 11 cytowanej ustawy noszącym nazwę „Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe” znajduje się art. 91, który określa dzień w którym przepisy tej ustawy zaczęły obowiązywać - 1 marca 1987 rok. Data ta ma istotne znaczenie dla określenia aktów stanu cywilnego, w których możemy dokonywać uzupełnienia o dane, które wynikają z przytoczonych powyżej przepisów, to

jest: art. 40 ust 2, art. 62 ust. 1 i art. 67 ust. 1 prasc. Powoduje to tym samym konieczność ustalenia w postępowaniu daty sporządzenia aktu, który ma podlegać uzupełnieniu.

Dla aktów sporządzonych w okresie od 1 stycznia 1946 roku do 30 sierpnia 1955 roku będą to przepisy dekretu z 25 września 1945 r., natomiast dla aktów sc zarejestrowanych w okresie od 31 sierpnia 1955 roku do 1 marca 1987 roku będą to przepisy dekretu z dnia 08 czerwca 1955r. Na podstawie tych przepisów należy ustalić jakie dane były przewidziane

dla poszczególnego rodzaju aktu sc w okresie jego sporządzenia. Dla aktów urodzeń sporządzonych w oparciu o art. 61 dekretu z 1945 roku będą to: „miejsce, data i godzina urodzenia; nazwisko imię (imiona) i płeć dziecka; nazwisko, imię, zawód, miejsce urodzenia, data urodzenia lub wiek i miejsce

zamieszkania każdego z rodziców (jeżeli małżonka osoby zmarłej, a jeżeli małżonek ten żyje, ponadto jego zawód i miejsce zamieszkania; imiona i nazwiska rodziców zmarłego, a jeżeli osoby te żyją ich zawód i miejsce zamieszkania; imiona i nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania osoby zgłaszającej zgon”. Mając na uwadze akty sc sporządzone

log zamknięty danych, które mogą być wpisane w aktach sc.

W sytuacji, kiedy dany akt sc będzie zawierał wszystkie dane jakie były wymagane w okresie jego sporządzenia brak jest podstaw do wydania decyzji zgodnej z żądaniem strony. Akt sc może tylko zawierać dane, określone przez prawo co jednoznacznie wynika z art. 18 obecnie obowiązującej ustawy jak i art. 50 (1) dekretu z 1945 oraz art. 14 ust. 1 dekretu z 1955 roku. Zakres danych przewidziany dla poszczególnych rodzajów aktów w przepisach obowiązującej obecnie ustawy odnosi się bowiem tylko do aktów sporządzonych w okresie od 01 marca 1987 roku. Powoduje to tym samym, że niemożliwe jest uzupełnienie aktu stanu cywilnego o dane, które nie są w nim przewidziane.

Analogicznie jest w przypadku uzupełnienia aktu sc, którego zakres danych zawarty jest w przepisach aktualnie obowiązującej ustawy o dane nie przewidziane przez prawo. Przykładem będzie tutaj sytuacja, kiedy strona zwróci się z wnioskiem o wpisanie danych, które co prawda były uwzględnione przez prawo w okresie rejestracji aktu sc lecz obecnie obowiązujące przepisy tego nie przewidują (np. zawód rodziców dziecka w akcie urodzenia). Tutaj pomimo tego, iż akt zawiera taką rubrykę, to z uwagi na obowiązujące przepisy tych danych nie można zamieścić. W tej sytuacji, taki sam pogląd wyrażony został w orzecznictwie sądowo administracyjnym¹.

Zgodne jest to również z powszechnie obowiązującym poglądem w literaturze przedmiotu, że ważność i skutki czynności prawnych ocenia się według przepisów, które obowiązywały w czasie i miejscu dokonania czynności prawnej. Dlatego konieczna jest znajomość nie tylko w danym czasie obowiązującego prawa, ale także poprzednio obowiązujących przepisów dotyczących omawianej materii².

Sławomir Wojciechowski

1 zob.: wyrok NSA z dnia 08. 10. 2008 r. - II OSK 1160/07

2 A. Czajkowska, E. Pachniewska, Prawo o aktach stanu cywilnego. Orzecznictwo. Wzory dokumentów i pism. Wyd.4, Warszawa 2009r., s. 13.

zamieszkania każdego z rodziców (jeżeli są małżeństwem, należy to zaznaczyć z podaniem nazwiska rodzowego matki); nazwisko, imię, zawód, wiek, miejsce zamieszkania zgłaszającego i tytuł, z którego wywodzi prawo do dokonania zgłoszenia”. Dla aktu małżeństwa sporządzonego na podstawie art. 76 cytowanego dekretu będą to: „imiona i nazwiska osób wstępujących w związek małżeński, ich zawód i miejsce zamieszkania, miejsce i datę ich urodzenia; imiona i nazwiska rodziców i ich miejsce zamieszkania; imiona i nazwiska świadków, ich miejsce zamieszkania; stwierdzenie, że osoby wstępujące w związek małżeński złożyły publicznie w obecności urzędnika sc zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński; ewentualne oświadczenie żony o zachowaniu swego nazwiska rodzowego obok nazwiska męża”. Dla aktu zgonu sporządzonego, na podstawie art. 86 (1) dekretu z 1945 r. będą to: data, godzina oraz miejsce zgonu lub znalezienia zwłok; imiona, nazwisko, stan cywilny, zawód, przynależność państwowa (jeżeli nie jest polska) oraz miejsce zamieszkania zmarłego, a nadto datę i miejsce jego urodzenia lub przypuszczalny wiek; imiona i na-

w oparciu o przepisy dekretu z 1955 r. będą to dane: dla aktu urodzenia (art. 32) – nazwisko, imię (imiona) i płeć dziecka; miejsce i data urodzenia dziecka; nazwisko i nazwisko rodowe, imię, zawód, miejsce urodzenia, datę urodzenia lub rok urodzenia i miejsce zamieszkania każdego z rodziców w chwili urodzenia dziecka; nazwisko, imię, zawód, wiek i miejsce zamieszkania zgłaszającego”. Dla aktu małżeństwa (art. 50 ust. 1) – nazwiska, imiona, stan cywilny, zawód, miejsca zamieszkania, datę i miejsce urodzenia osób wstępujących w związek małżeński; datę i miejsce zawarcia małżeństwa; nazwiska imiona i nazwiska rodowe rodziców; nazwiska, imiona świadków; nazwiska noszone po zawarciu małżeństwa. Dla aktu zgonu (art. 55 ust. 1) – nazwisko, imię (imiona), stan cywilny, zawód, miejsce zamieszkania, miejsce i data urodzenia osoby zmarłej; data godzina oraz miejsce zgonu lub znalezienia zwłok; nazwisko imię (imiona) małżonka osoby zmarłej, nazwiska i imiona rodziców, nazwisko, imię (imiona), rok urodzenia, miejsce zamieszkania osoby zgłaszającej zgon.

Zwrócić należy uwagę, iż zarówno przepisy obu dekretów jak i obecnie obowiązującej ustawy zawierają kata-

GAUDEAMUS ... USC

Zakończenie II Edycji Podyplomowych Kwalifikacyjnych Studiów Administracyjnych w zakresie rejestracji stanu cywilnego w Lublinie

Wszystko co dobre ma swój początek i zakończenie (można dodać dobre zakończenie) i tak też się stało. W dniach **17 - 18 lutego 2011 r. w Lublinie odbył się ostateczny zjazd II edycji** Podyplomowych Kwalifikacyjnych Studiów Administracyjnych w zakresie rejestracji stanu cywilnego. W zjeździe uczestniczyło ponad 120 osób w znacznej większości kierownicy usc lub zastępcy kierowników usc ze wszystkich niemal województw. Zjazd kończył trzy semestralne studia podyplomowe zorganizowane przez Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Podyplomowe Kwalifikacyjne Studia Administracyjne w zakresie rejestracji stanu cywilnego w KUL o specjalności rejestracja stanu cywilnego to specjalizacyjne studia z tego zakresu. **Jako pierwsze w Polsce na poziomie uniwersyteckim** utworzono je w roku akademickim 2008/2009 na KUL-u. Uruchomieniu takich studiów przyświecało założenie, że stanowisko urzędnika stanu cywilnego wymaga obecnie dużej wiedzy z zakresu prawa i administracji. Celem studiów było więc przygotowanie grupy specjalistów do profesjonalnej obsługi obywateli w urzędach stanu cywilnego oraz podniesienie kwalifikacji pracowników już w nich zatrudnionych.

Szeroki zakres wiedzy z zakresu prawa i administracji jakimi muszą wykazać się urzędnicy stanu cywilnego oraz ich wąska specja-

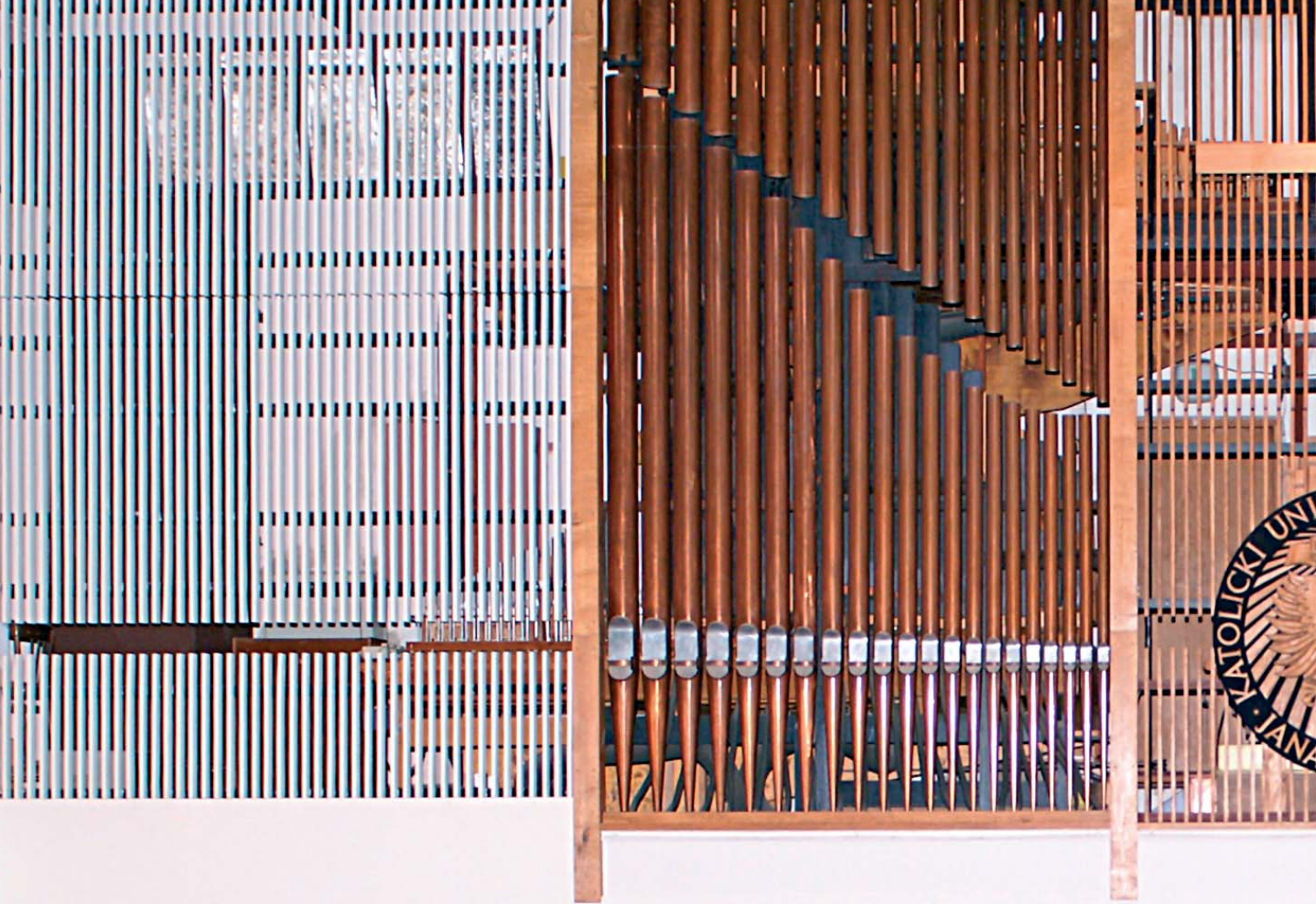
lizacja rodzi potrzebę omówienia wielu zagadnień i wprowadzenia do programu studiów szeregu przedmiotów pogrupowanych w bloki tematyczne o łącznej liczbie 270 godzin dydaktycznych.

Studia zakończyły się egzaminem, do którego przystąpiło ponad 90 naszych studentów II edycji studiów. Egzamin był trudny, lecz wszyscy studenci wykazali się dużą wiedzą zarówno teoretyczną jak i praktyczną i uzyskali oceny bardzo dobre, mimo że atmosfera przed egzaminem była nerwowa (wielu przypominało sobie sesje egzaminacyjne).

Cieszymy się z bardzo dobrej opinii studentów o naszych studiach. Zdajemy sobie sprawę, że program studiów musi być dostosowany do wysokich wymagań przed jakimi stają dziś urzędnicy stanu cywilnego, także dobór kadry dydaktycznej był i jest nadal podporządkowany temu celowi. Dlatego zaproponowano listę osób jako wykładowców dla poszczególnych przedmiotów, tak aby byli to zarówno pracownicy naukowi jak i praktycy. W gronie wykładowców znaleźli się pracownicy naukowi Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gliwickiej, sędziowie, adwokaci, notariusze, pracownicy organów nadzoru, kierownicy z wiodących urzędów stanu cywilnego w Polsce oraz informatycy wdrażający systemy komputerowe z zakresu rejestracji stanu cywilnego

znani w środowisku urzędników stanu cywilnego jako komentatorzy czy wykładowcy z szeregu szkoleń organizowanych m.in. przez Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego RP. Na ręce Prof. Karola Weitza, Prof. Piotra Stanisza, Prof. Leszka Adamowicza, dra Macieja Zięby, dra Roberta Kędziory, płk. Stanisława Kumiszczko, Tomasza Brzózki, Henryka Chwycia, Danuty Sorbian, Barbary Romockiej-Tyfel chciałbym podziękowania wszystkim naszym wykładowcom, a było ich w II edycji 34, za ich wysiłek intelektualny i organizacyjny w tworzeniu klimatu naukowego na naszych studiach. Zdajemy sobie sprawę, że jedynie współpraca środowiska naukowego z urzędnikami praktykami i organami nadzoru może przynieść oczekiwane efekty w postaci dobrze przygotowanego urzędnika stanu cywilnego do niełatwej pracy w zakresie rejestracji stanu cywilnego. Wyrazy podziękowania składam całemu Kolegium Dziekańskiemu naszego Wydziału oraz wszystkim prelegentom sesji naukowej pt. Z zagadnień prawa prywatnego międzynarodowego i rejestracji stanu cywilnego w prawie polskim i obcym, tj. prof. Andrzejowi Mączyńskiemu i dr Piotrowi Mostowikowi z Krakowa, Danucie Sorbian z Warszawy i Pawłowi Sobotce z Olsztyna.

W tym miejscu chciałbym podziękować za współpracę w tworzeniu tych studiów całemu zarządowi Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP. Podziękowania składam na ręce Prezesa Tomasa Brzózki i Wiceprezesa Henryka

Chwycia. Dziękuję także prezesom oddziałów Stowarzyszenia, szczególnie Kazimierzowi Goli.

Studia podyplomowe to nie tylko wykłady, konwersatoria, ćwiczenia czy sesje naukowe. Wiem, że w ciągu tych trzech semestrów nawiązały się przyjaźnie, które procentują dalszą współpracą i wymianą informacji i doświadczeń. Integracja środowiska urzędników stanu cywilnego to także wartość dodana tych studiów. Także ze strony Uniwersytetu zakończenie studiów nie kończy współpracy z naszymi studentami, ponieważ poprzez bazę danych adresowych w dalszym ciągu chcemy przekazywać materiały pomocne w pracy w usc.

Uczestnicy ostatniego zjazdu II edycji studiów oprócz egzaminu końcowego będącego obok sesji naukowej głównym punktem zjazdu uczestniczyli w uroczystej kolacji, która składała się z części oficjalnej, podczas której wręczono medal pamiątkowy Stowarzyszenia

Prorektorowi KUL-u Ks. Prof. Stanisławowi Ziębie oraz tzw. części nieoficjalnej wypełnionej śpiewem, tańcami i wspólnymi rozmowami, gdzie niejednokrotnie słyszałem „Panie doktorze szkoda, że to już koniec, może jeszcze coś będzie”. O atmosferze tego spotkania niech świadczą chociażby pierwsze słowa odśpiewanego nieoficjalnego „hymnu” urzędników stanu cywilnego autorstwa Mirosława Kańtora z Katowic - Bo USC ... to chluba ma i praca! Ktoś rodzi się, ktoś żeni się ja w księgach to zaznaczam. Lecz USC ... to także przyjaciele, kto poznał ich ten szczęścia zasnął wiele ...).

Szanowni Państwo kończy się jeden etap, zaczyna kolejny. Dla chętnych planujemy uruchomić w październiku 2011 r. kolejną edycję studiów, w tym także studia podyplomowe z tego zakresu dla wójtów i burmistrzów.

Więcej informacji na stronie <http://www.kul.pl> zakładka http://www.kul.pl/art_15386.html, <http://www.kul.pl/13624.html>, <http://www.kul.pl/140.html>

www.kul.pl/13624.html, <http://www.kul.pl/140.html>

Kontakt: Jacek Twardzik, Uniwersyteckie Centrum Studiów Podyplomowych i Doskonalenia Zawodowego Collegium Jana Pawła II, Al. Raławickie 14/C-1035, 20-950 Lublin,

tel. 601 898 313 lub 0 81 445 39 96, fax 081 445 3997, email: centrumsp@kul.lublin.pl **Patron medialny:** Biuletyn informacyjny „Technika i USC” **Technika IT Spółka Akcyjna**

Na koniec drodzy studenci II edycji studiów podyplomowych chciałbym szczególnie Wam pogratulować wytrwałości i wyboru trzyletnich studiów podyplomowych. Jestem przekonany, że zdobyta w czasie studiów wiedza będzie pomocna w codziennej pracy urzędniczej i ułatwi rozstrzygnięcie trudnych spraw dotyczących stanu cywilnego.

Piotr Kasprzyk
Kierownik studiów RSC
Lublin

Uwaga nowozatrudnieni pracownicy USC.

Zarząd Główny Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej planuje zorganizowanie we wrześniu i październiku 2011 r. kursu podstawowego dla nowozatrudnionych kierowników, zastępców kierowników i pracowników USC oraz innych osób zainteresowanych pogłębieniem wiedzy ogólnej z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

Tematami dwóch 5-dniowych zjazdów (łącznie 64 godziny wykładów i ćwiczeń) będą m.in.:

- podstawowe wiadomości z zakresu prawa rodzinnego i prawa cywilnego,
- rejestracja stanu cywilnego w praktyce w oparciu o przepisy prawa o aktach stanu cywilnego i przepisy wykonawcze,
- prawo prywatne międzynarodowe,
- postępowanie administracyjne kierownika USC,
- organizacja i prowadzenie uroczystości w USC,
- programy komputerowe w rejestracji stanu cywilnego,
- podstawowe zasady komunikacji międzyludzkiej,
- etyka urzędnika stanu cywilnego.

Koszt udziału w obu zjazdach wynosi 1800,- zł. Należność można uregulować za każdy zjazd oddzielnie (po 900 zł).

Chętni do wzięcia udziału w kursie proszeni są o wstępne zgłoszenie telefoniczne do Zarządu Głównego SUSC RP. tel. 68 324 77 81, e-mail usc@um.zielona-gora.pl

Zorganizowanie kursu uzależnione jest od zgłoszenia się minimum 25 chętnych. Nadsyłanie zgłoszeń upływa 31 lipca 2011 r.

Po tym terminie – jeżeli kurs dojdzie do skutku – osobom zainteresowanym zostanie przesłana szczegółowa oferta programowa i organizacyjna.

Prezes Zarządu Głównego SUSC RP
Tomasz Brzózka

TRANSKRYPCJA ZAGRANICZNEGO AKTU STANU CYWILNEGO W PRAKTYCE WYBRANYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH

– referat wygłoszony podczas XI Kongresu EVS w Zielonej Górze – 19-20 Maj 2011r.

■ Przemysław Wypych

W myśl powszechnie obowiązującej w europejskich systemach rejestracji stanu cywilnego zasady terytorialnej, podlegające wpisowi do ksiąg stanu cywilnego zdarzenie rejestruje się w miejscu, w którym zdarzenie to zaistniało. Tak więc właściwość miejscową urzędu stanu cywilnego, w którym dokonywana jest rejestracja, wyznacza z reguły miejsce zdarzenia, czego podstawę normatywną w polskim systemie rejestracji stanu cywilnego stanowią przepisy art. 10 ust. 1 (w zakresie rejestracji urodzenia i zgonu) oraz art. 12 ust. 3 i art. 61 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1986 roku Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 2004 roku, Nr 161, poz. 1688 ze zm.). Jednym ze szczególnych wypadków rejestracji stanu cywilnego, będących wyjątkiem od zasady terytorialnej, jest instytucja zwana tradycyjnie w polskiej praktyce oraz piśmiennictwie prawniczym transkrypcją, uregulowana w art. 73 ust. 1 p.a.s.c., zgodnie z którym „*akt stanu cywilnego sporządzony za granicą może być wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu*”. Jakkolwiek rejestracyjny charakter transkrypcji budzi w literaturze przedmiotu kontrowersje (w szczególności odmawia transkrypcji charakteru rejestracyjnego J.Litwin¹, którego pogląd w tej mierze podziela A.Czajkowska², z kolei niżej podpisany uważa transkrypcję za jeden ze szczególnych przypadków rejestracji stanu cywilnego), stwierdzić można, iż jego istota polega na sporządzeniu krajowego aktu urodzenia, małżeństwa lub zgonu na podstawie odpisu zagranicznego aktu stanu cy-

wilnego rejestrującego to zdarzenie. Wobec faktu, iż ustawowa regulacja transkrypcji jest wyjątkowo lakoniczna i ogranicza się w zasadzie do przywołanego powyżej przepisu art. 73 ust. 1 p.a.s.c., składającego się jak widać z jednego zdania, rzeczywisty kształt tej instytucji wypracowany został w praktyce orzeczniczej oraz nauce prawa. Znaczący udział praktyki w kształtowaniu transkrypcji jako jednej z instytucji systemu rejestracji stanu cywilnego nie jest bynajmniej wyłącznie polską specyfiką, tym większy więc walor poznawczy miała możliwość porównania szeregu zagadnień związanych z wpisywaniem odpisów zagranicznych aktów stanu cywilnego do ksiąg krajowych dokonywanym przez urzędników stanu cywilnego wybranych państw europejskich. Okazję do uzyskania stosownych informacji dały przygotowania do organizacji XI Kongresu Europejskiego Stowarzyszenia Urzędników i Urzędników Stanu Cywilnego (EVS), jaki odbył się w dniach 19 – 20 maja bieżącego roku w Zielonej Górze. W ramach powyższych prac sporządzono szczegółową ankietę poświęconą zarówno ogólnym, jak i szczegółowym problemom związanym z transkrypcją, a uzyskane od przedstawicieli poszczególnych krajowych stowarzyszeń urzędników stanu cywilnego odpowiedzi posłużyły za kanwę analizy porównawczej, której wyniki niżej podpisany przedstawił w referacie zaprezentowanym uczestnikom Kongresu w dniu 19 maja 2011 roku. Celem uzyskania przejrzystego i instruktywnego obrazu podobieństw i różnic zachodzących w omawianej materii między porównywanymi państwami, przedstawione poniżej ustalenia nie zawierają mechanicznego zestawienia wszystkich uzyskanych w opisany sposób danych w kwestii transkrypcji w odniesieniu do każdego z państw, ale składają się najczęściej z przykładów

dobrych dla czytelności zilustrowania funkcjonujących szczegółowych rozwiązań. Badania porównawcze prócz Polski objęły Austrię, Belgię, Holandię, Niemcy, Słowenię, Szwajcarię oraz Włochy.

Analizę porównawczą transkrypcji w praktyce urzędów stanu cywilnego wybranych państw europejskich zaczniemy od przedstawienia przedmiotowego oraz podmiotowego zakresu tej instytucji. Jeśli chodzi o zakres przedmiotowy, to kwestia przedstawia się w porównywanych państwach niemal jednolicie: wpisowi do krajowych ksiąg podlegają zarówno akty urodzenia, małżeństwa, jak i zgonu. Dodatkowo w państwach, których ustawodawstwo przewiduje istnienie związków partnerskich – jak chociażby Niemcy czy Holandia – wpisaniu podlegają także obce akty rejestrujące tego rodzaju związki.

Znaczniejsze różnice dotyczą natomiast zakresu podmiotowego. Prawo polskie nie czyni w zakresie transkrypcji żadnych różnic między obywatelami własnymi oraz cudzoziemcami – zagraniczne akty stanu cywilnego podlegać mogą wpisowi do polskich ksiąg niezależnie od obywatelstwa, miejsca zamieszkania czy też stałego pobytu osoby, której dotyczą. Tak więc istnieje możliwość transkrypcji aktów dotyczących zarówno obywateli polskich, jak i obywateli państw obcych oraz bezpaństwowców. Prawodawstwa innych państw przewidują natomiast w omawianej kwestii istotne ograniczenia: w Austrii wpisowi podlegają akta rejestrujące zdarzenia dotyczące obywateli austriackich oraz uchodźców i osób niemających obywatelstwa żadnego państwa albo o nieustalonym obywatelstwie, którzy mają na terenie Austrii miejsce stałego pobytu. Analogicznie rzecz przedstawia się w Niemczech, gdzie transkrypcja jest zasadniczo możliwa tylko wówczas, gdy rejestrowane zdarzenie dotyczy obywatela niemieckiego, ponadto zaś do ksiąg krajowych wpisywane

¹ J.Litwin, Prawo o aktach stanu cywilnego, Komentarz, Warszawa 1961, str. 520

² A.Czajkowska, E.Pachniewska, Prawo o aktach stanu cywilnego, Komentarz, Warszawa 2009, str. 220

są zagraniczne akty urodzenia oraz zgonu tych bezpaństwowców i uchodźców, którzy mają w Niemczech miejsce stałego pobytu. Z kolei w Belgii, w której zasadniczą instytucją „włączania” zagranicznych aktów stanu cywilnego do krajowego obrotu prawnego, jest ich uznanie (Anerkennung), które odnosi się przy tym zarówno do aktów dotyczących obywateli Belgii, jak i cudzoziemców, możliwość pisania uznanego już uprzednio aktu zagranicznego do krajowych ksiąg (Nachbeurkundung) ograniczona jest do aktów rejestrujących urodzenia, małżeństwa i zgonu obywateli Belgii. Natomiast w Holandii, zdarzenia zagraniczne dotyczące osób zamieszkałych w Holandii, rejestrowane są w GBA, stanowiącym połączenie ewidencji ludności z rejestrami stanu cywilnego. Transkrypcja zagranicznych aktów, która nie jest zresztą niezbędna do wprowadzenia danych do rejestru GBA, dokonywana jest w Urzędzie Stanu Cywilnego w Hadze i jest możliwa, jeśli akt dotyczy osoby posiadającej obywatelstwo holenderskie.

Niejednolicie przedstawia się kwestia trybu wszczęcia postępowania o transkrypcję, to jest kwestii czy transkrypcji dokonuje się z urzędu czy też na wniosek osoby zainteresowanej. Zasada oficjalności (działania z urzędu) obowiązuje w Szwajcarii, w której postępowanie o wpisanie zagranicznego aktu stanu cywilnego wszczynają kantonalny urząd nadzoru w przypadku wszelkich zmian stanu cywilnego osób zarejestrowanych w krajowym rejestrze stanu cywilnego. Rozwiązanie przeciwne, zakładające dokonywanie transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego wyłącznie na wniosek osoby zainteresowanej, przyjęte jest w Niemczech, Belgii oraz Austrii. Wreszcie, rozwiązanie pośrednie w stosunku do wymienionych wcześniej modeli, mianowicie przewidujące dokonywanie transkrypcji zarówno z urzędu, jak i na wniosek osoby zainteresowanej, przewidziane jest między innymi w Holandii, Polsce oraz Słowenii.

Dylemat w omawianej kwestii polega jak się wydaje na swoistym napięciu między postulatem zupełności rejestru, zapewnienie której wymagałoby uzupełniania ksiąg krajowych o akty obejmujące zdarzenia dotyczące osób zarejestrowanych już w krajowym systemie, a które miały miejsce za granicą, a postulatem optymalizacji sys-

temu rejestracji, w ramach którego rodzi się pytanie o celowość reprodukcji zagranicznych aktów stanu cywilnego, zwłaszcza w sytuacji, w której odpisom owych zagranicznych aktów przysługuje czy to z mocy samego prawa (jak w Polsce – zgodnie z art. 1138 k.p.c.), czy to skutkiem określonej procedury (jak w przypadku belgijskiej instytucji uznania zagranicznego aktu – Anerkennung), moc dowodowa identyczna jak w przypadku aktów krajowych, sporządzonych w ramach rejestracji pierwotnej. Ma to istotne znaczenie nie tylko z punktu widzenia przywołanej już na początku niniejszych rozważań zasady terytorialnej, ale również, a może nawet przede wszystkim, ze względów ekonomicznych procesowej: czy jest sens multiplikować zagraniczne akty stanu cywilnego przez tworzenie własnych, jeśli strona zainteresowana ma możliwość posłużenia się z równym skutkiem przed sądem czy organem administracji odpisem aktu zagranicznego (ewentualnie odpowiednio uwierzytelnionym względnie zaopatrzonym w urzędowe tłumaczenie)? Interesujące rozwiązanie powyższego dylematu przynosi system przyjęty w Austrii, w której z uwagi właśnie na pełną moc dowodową służącą odpisom zagranicznych aktów stanu cywilnego (zwłaszcza uwierzytelnionym, co w pewnych przypadkach jest zresztą obligatoryjne), transkrypcji dokonuje się wyłącznie, gdy istnieje po temu prawny interes, co w szczególności dotyczy przypadków pewnych materialnych lub formalnych braków odpisu zagranicznego aktu, ocenianych z punktu widzenia prawa krajowego, to jest gdy zagraniczny odpis nie odpowiada przepisom prawa austriackiego. Nie podlega natomiast wpisaniu do krajowego rejestru akt zagraniczny, który spełnia formalno- i materialnoprawne wymogi prawa austriackiego. Opisany model dowodzi, iż przez zawężenie rozumienia interesu prawnego strony w ubieganiu się o transkrypcję do przypadków, w których z uwagi na pewne mankamenty pozostającego w jej dyspozycji odpisu zagranicznego aktu posłużenie się powyższym odpisem w obrocie prawnym byłoby znacznie utrudnione lub wręcz niemożliwe, można bez szkody dla pewności obrotu prawnego oraz interesów indywidualnych strony ograniczyć zakres wtórnej rejestracji zdarzeń zagranicznych do niezbędnego minimum.

Nawiązując do wspomnianego wyżej postulatu zupełności rejestrów stanu cywilnego,

należy z kolei wskazać na przykłady państw, w których transkrybowanie zagranicznych aktów jest w pewnych przypadkach obligatoryjne. Otóż o ile w większości porównywalnych państw, to jest między innymi w Belgii, Austrii, Polsce, Niemczech, nie przewiduje się przypadków obligatoryjnego dokonywania wpisów zagranicznych aktów do własnych rejestrów, to przypadki takie znane są prawu włoskiemu i szwajcarskiemu. I tak w prawie włoskim istnieje obowiązek transkrybowania aktów zagranicznych rejestrujących zdarzenia dotyczące własnych obywateli, podobnie zaś w Szwajcarii transkrypcji podlegają wszystkie zmiany stanu cywilnego osób zarejestrowanych w szwajcarskim rejestrze stanu cywilnego. Wskazane uregulowania służą niewątpliwie zapewnieniu aktualności zgromadzonych w krajowych rejestrach danych dotyczących stanu cywilnego własnych obywateli, co odbywa się jednakże kosztem swojego rodzaju „dublowania” rejestracji dokonanej już za granicą.

Omówiwszy problem trybu oficjalnego i wnioskowego trybu dokonywania transkrypcji należy z kolei poświęcić uwagę zagadnieniom związanym z samym postępowaniem o wpisanie zagranicznego aktu do krajowych ksiąg oraz formy prawnej obowiązującej w Polsce stwierdzić należy, że zgodnie z dominującą dotąd praktyką tudzież przeważającymi poglądami piśmiennictwa przedmiotu „*transkrypcja aktu zagranicznego wymaga formy decyzji kierownika urzędu stanu cywilnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy (...)* Odmowa transkrypcji następuje również w drodze decyzji”³. Transkrybowanie aktu zagranicznego mocą decyzji administracyjnej dokonuje się zatem w ramach postępowania regulowanego przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Taki model postępowania i rozstrzygnięcia kwestii wpisu uznać wypada w świetle unormowań omawianych państw za wyjątkowy. Powszechną bowiem przyjętą praktyką jest w tej mierze przeprowadzenie przez urzędnika stanu cywilnego postępowania wyjaśniającego poza trybem sformalizowanego postępowania administracyjnego – tak właśnie rzecz przedstawia się w Niemczech, Belgii, Austrii,

³ A.Czajkowska, E.Pachniewska, op. cit., str. 222

Włoszech i Słowenii. Regułą jest również, że formę decyzji przyjmuje wyłącznie decyzja negatywna, czyli odmowa wpisania zagranicznego aktu do krajowej księgi. Jedynie w Szwajcarii transkrypcja dokonywana jest na podstawie decyzji kantonalnego urzędu nadzoru. Odmowna decyzja w przedmiocie transkrypcji poddana jest kontroli odwoławczej, przy czym zazwyczaj – przynajmniej ostatnią – instancją odwoławczą jest sąd. Przykładowo w Szwajcarii od decyzji urzędu kantonalnego strona zainteresowana może odwołać się do instancji odwoławczej określonej prawem kantonalnym, przy czym ostatnią instancją kantonalnej drogi odwoławczej musi być sąd kantonalny, od którego rozstrzygnięcia przysługuje z kolei apelacja do Sądu Federalnego.

Jak się wydaje, model zakładający dokonanie transkrypcji w formie sporządzenia aktu stanu cywilnego przez wpisanie do krajowej księgi stanu cywilnego treści opisu zagranicznego aktu stanu cywilnego bez konieczności wydania decyzji administracyjnej w tym przedmiocie znacznie lepiej odpowiada istocie tej instytucji, zwłaszcza gdy – jak ma to miejsce w systemie polskim – przeprowadzana przez urzędnika stanu cywilnego kontrola transkrybowanego aktu ma *stricte* formalny charakter. W tym ostatnim względzie zauważyć należy, że w postępowaniu o transkrypcję polski kierownik urzędu stanu cywilnego nie bada ani prawdziwości zdarzenia dokumentowanego odpisem zagranicznego aktu, ani – w przypadku transkrybowania aktu małżeństwa – ważności zawartego małżeństwa z punktu widzenia przepisów prawa właściwego dla oceny jego formy oraz zdolności do zawarcia małżeństwa, ograniczając się do ustalenia tego, czy transkrybowany dokument jest odpisem aktu stanu cywilnego, czy jest to akt zagraniczny, czy stwierdza on zdarzenie podlegające rejestracji w polskim systemie aktów stanu cywilnego i czy akt nie stanowi *de facto* rejestracji orzeczenia obcego sądu (a to pod kątem zbadania w takim przypadku skuteczności zagranicznego orzeczenia w Polsce jako warunku transkrybowania aktu)⁴. Nadanie czynności transkrybowania zagranicznego aktu stanu cywilnego

formy decyzji administracyjnej nie znajduje w powyższych realiach przekonywającego uzasadnienia. Inaczej rzecz się ma z odmową wpisania zagranicznego aktu do ksiąg krajowych – w tym wypadku zastosowanie reguły statuowanej przepisem art. 7 ust. 4 p.a.s.c., zgodnie z którym odmowa dokonania czynności związanych z rejestracją stanu cywilnego innych niż określone w ust. 2 tego artykułu następuje w drodze decyzji, jawi się jako najzupełniej słuszne, już chociażby z tego powodu, że umożliwiałoby stronie zapoznanie się z pisemnym uzasadnieniem tego rodzaju rozstrzygnięcia oraz wszczęcie kontroli instancyjnej przez wniesienie odwołania.

Wskazana powyżej zasada formalnej jedynie kontroli transkrybowanego aktu zagranicznego, obowiązująca w Polsce, stanowi w świetle perspektywy porównawczej kolejną osobliwość polskiej transkrypcji. Praktyka istniejąca w pozostałych państwach w omawianym zakresie dowodzi bowiem, iż dominuje w nich model zarówno formalnej, jak i merytorycznej kontroli zagranicznego aktu. I tak przykładowo w Belgii zagraniczny akt badany jest między innymi pod kątem zastosowania prawa właściwego wedle przepisów belgijskiego prawa prywatnego międzynarodowego – co w przypadku aktu małżeństwa oznacza badanie spełnienia wymogów praw ojczystych obojga małżonków w zakresie ich zdolności do zawarcia małżeństwa oraz prawa państwa, w którym małżeństwo zostało zawarte, w zakresie formy małżeństwa. Po drugie, belgijski urzędnik stanu cywilnego bada również czy nie doszło do obejścia prawa (czy zawarcie przez małżonków małżeństwa za granicą nie było podyktowane jedynie zamiarem uniknięcia zastosowania przepisów prawa belgijskiego), po trzecie wreszcie – bada zagraniczny akt pod kątem klauzuli porządku publicznego (*ordre public*). Wreszcie, w ramach kontroli formalnej, urzędnik belgijski bada autentyczność oraz ważność zagranicznego aktu w kraju pochodzenia. Zagraniczny akt przedkłada się do transkrypcji w uwierzytelnionym odpisie, winien być również legalizowany oraz zaopatrzony w urzędowe tłumaczenie (przy czym ten ostatni wymóg nie wynika z przepisów prawa, a przyjętej praktyki). Podobnie, tak formalna, jak i meryto-

ryczna kontrolna zagranicznego aktu dokonywana jest w ramach transkrypcji w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Włoszech, Holandii i Słowenii.

Pewna odmienność praktyk dotyczy kwestii zamieszczania w sporządzanych w ramach transkrypcji krajowych aktach danych zawartych w transkrybowanych aktach zagranicznych. W Polsce transkrypcja rozumiana jest jako przetransponowanie pod względem językowym (tłumaczenie) oraz formalnym obcego aktu stanu cywilnego na obowiązujący język urzędowy i w obowiązującej dla rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów formie. Konsekwencją takiego stanowiska jest przeniesienie do aktu krajowego w sposób literalny, to jest w niezmiennym kształcie, wszelkich danych zawartych w odpisie aktu zagranicznego, a podlegających zamieszczeniu wedle obowiązującego prawa w akcie polskim. Dotyczy to między innymi takich kwestii, jak przykładowo wskazanie mężczyzny będącego ojcem dziecka w akcie urodzenia oraz brzmienie nazwisk noszonych po zawarciu małżeństwa – w akcie małżeństwa. W pewnym okresie istniała praktyka polegająca na wpisywaniu do krajowego aktu małżeństwa nazwiska kobiety w formie żeńskiej, co łączyło się z pewną modyfikacją nazwiska w stosunku do brzmienia (pisowni) figurującej w zagranicznym akcie przedstawianym do transkrypcji. Praktyka ta ustała jednak po jej jednoznacznym zakwestionowaniu przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 8 sierpnia 2003 roku, V CK 6/02, w którym stwierdził między innymi, że „przy wpisywaniu do polskich ksiąg stanu cywilnego aktu małżeństwa sporządzonego w Niemczech, nie podlega zmianie brzmienie (pisownia) nazwiska małżonków przyjęta w tym akcie”. Tak więc nazwiska wpisywane są do polskich ksiąg w identycznym kształcie, w jakim zamieszone są w akcie zagranicznym – chociażby nawet w danym przypadku pozostawało oczywistym, iż takie brzmienie nazwiska nie odpowiada przepisom prawa polskiego jako prawa właściwego wskazanego miarodajnymi przepisami prawa prywatnego międzynarodowego. Jedyna różnica w kształcie nazwisk między aktem zagranicznym a krajowym może wynikać stąd, iż wraz z wnioskiem o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa można złożyć oświadczenie o nazwisku, jakie dana

⁴ szerzej na ten temat: P.Wypych, Charakter prawny transkrypcji aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą [w:] Kwartalnik Prawa Prywatnego, nr 1/2003, str. 189–209.

osoba przybiera w związku z zawarciem małżeństwa zgodnie z przepisem art. 62 ust. 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, czego warunkiem jest wszakże, że oświadczenie takie nie zostało złożone przy zawieraniu małżeństwa za granicą. Dodatkowo, jeśli oboje małżonkowie mają polskie obywatelstwo, wraz z wnioskiem o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa mogą złożyć również oświadczenie w przedmiocie nazwiska dzieci, jakie urodzą się w tym małżeństwie. Podobnie w akcie urodzenia wpisywany jest jako ojciec mężczyzna wskazany w tym charakterze w transkrybowanym akcie – chociażby osoba ta nie była mężem matki i nie dokonała uznania ojcostwa.

Zgoła odmiennie omawiany problem przedstawia się w Słowenii – jeśli w zagranicznym akcie urodzenia wpisany jest jako ojciec określony mężczyzna, który nie jest zarejestrowany w krajowych aktach jako mąż matki, dokonanie wpisu zależy od przedstawienia bądź to odpisu aktu małżeństwa, bądź to uznania ojcostwa wraz ze zgodą matki. Z kolei w praktyce włoskiej, jeśli w zagranicznym akcie małżeństwa doszło do zmiany nazwiska małżonka-obywatela Włoch, to w akcie krajowym wpisuje się nazwisko z pominięciem zmiany, jako że wedle prawa włoskiego zawarcie małżeństwa nie ma wpływu na nazwiska małżonków. Tym samym można stwierdzić, że w ramach transkrypcji włoski urzędnik stanu cywilnego w odniesieniu do własnych obywateli bada zgodność ich nazwiska z prawem ojczystym, a w przypadku stwierdzenia niezgodności – dokonuje stosownej modyfikacji w sporządzonym akcie krajowym, stosownie do własnych przepisów prawa merytorycznego. Podobnie w Szwajcarii brzmienie nazwiska w akcie krajowym, w przypadku, gdy akt zagraniczny dokumentuje jego brzmienie w formie niezgodnej z prawem wskazanym jako właściwe przez przepisy szwajcarskiego prawa prywatnego międzynarodowego, wpisuje się zgodnie z przepisami prawa właściwego, czyli modyfikując w tym zakresie akt transkrybowany.

W przypadku Austrii, w której – jak już wyżej wskazano – transkrypcja dotyczy zasadniczo aktów odnoszących się do własnych obywateli, problem modyfikacji

nazwiska przy transkrypcji w praktyce nie powstaje, a to z tego względu, że zgodnie z austriackim prawem o nazwiskach oświadczenia mogą zostać złożone tylko przed zawarciem małżeństwa, stąd też na etapie transkrypcji nie jest to już możliwe.

W Belgii, gdzie transkrypcja – podobnie jak w Polsce – polega na literalnym wpisaniu treści zagranicznego aktu stanu cywilnego do ksiąg krajowych, w przypadku, gdy nazwiska zamieszczone w zagranicznym akcie nie odpowiadają prawu belgijskiemu (które przykładowo nie przewiduje możliwości wyboru nazwiska przez obywatela belgijskiego w związku z zawarciem małżeństwa) urzędnik stanu cywilnego umieszcza w akcie krajowym stosowną adnotację.

W Niemczech przy transkrypcji bada się nazwiska w oparciu o krajowe normy kolizyjne. Jeśli przykładowo odpis zagranicznego aktu małżeństwa nie zawiera informacji o nazwisku małżeńskim, urzędnik stanu cywilnego ustala brzmienie nazwisk według prawa ojczystego każdego z nupturientów lub według prawa niemieckiego, jeśli jedno z małżonków ma miejsce pobytu w Niemczech.

Jeśli chodzi o praktykę we Włoszech, to nazwiska obywateli włoskich wpisuje się w trakcie transkrypcji do krajowego aktu małżeństwa w brzmieniu dotychczasowym – a to z tego względu, iż według włoskiego prawa małżeńskiego zawarcie małżeństwa nie ma jakiegokolwiek wpływu na nazwisko, które w konsekwencji pozostaje niezmiennione. Z kolei wpisanie do krajowego aktu nazwiska nabytego przez małżeństwo przez cudzoziemca wymaga, by fakt nabycia tego nazwiska został przezeń udokumentowany zaświadczeniem pochodzącym z państwa, którego cudzoziemiec ten jest obywatelem.

Nie zachodzą w porównywanych systemach różnice w kwestii skutków, jakie dla wpisania zagranicznego aktu do ksiąg krajowych ma fakt, iż akt zagraniczny inkorporuje orzeczenie wydane przez sąd państwa pochodzenia aktu – a zatem orzeczenie zagraniczne z punktu widzenia państwa, w którym dokonuje się transkrypcji. Sytuacja może polegać bądź na tym, że sam transkrybowany akt sporządzony został na podstawie orzeczenia sądowego (przykładowo akt zgonu sporządzony na podstawie orzeczenia sądowego o stwierdzeniu zgonu

lub uznaniu za zmarłego), albo też zawiera wzmiankę dodatkową dotyczącą takiego orzeczenia (przykładowo akt małżeństwa ze wzmianką dodatkową o orzeczoną przez sąd rozwiązaniu małżeństwa przez rozwód).

W takim przypadku rodzą się dwa pytania:

- po pierwsze: czy możliwość transkrypcji takiego aktu uzależniona jest od skuteczności (uznania) owego zagranicznego orzeczenia sądowego w państwie, do którego rejestrów stanu cywilnego akt zagraniczny ma zostać wpisany?
- po drugie: czy w przypadku nieskuteczności zagranicznego orzeczenia sądowego (niepodlegania przez nie uznaniu) dopuszczalna jest transkrypcja częściowa, polegająca na pominięciu w akcie krajowym danych opartych na nieuznanym obcym orzeczeniu.

Pierwsze z powyższych pytań znajduje w praktyce omawianych państw jednolitą odpowiedź, a mianowicie, że w opisanych przypadkach zachodzi konieczność zbadania skuteczności obcego orzeczenia sądowego na terytorium własnego państwa. W razie, gdyby takie obce orzeczenie nie podlegało uznaniu, w większości państw dopuszcza się możliwość pominięcia w akcie krajowym części transkrybowanego aktu opartej na nieskutecznym (niepodlegającym uznaniu) orzeczeniu. Należy wskazać zastrzec, że dopuszczalność tak opisaną częściowej transkrypcji zagranicznego aktu jest kwestionowana w polskiej praktyce orzeczniczej i nauce prawa⁵, gdzie wskazuje się, że z uwagi na charakter wzmianek dodatkowych jako integralnych części aktu zagranicznego może on zostać wpisany do krajowych ksiąg wyłącznie w całości albo wcale. Niedopuszczalność częściowej transkrypcji jest kwestią dyskusyjną, wydaje się, że łatwiej bronić jej na gruncie poglądu upatrującego istoty transkrypcji li tylko w transponowaniu obcego dokumentu do ksiąg krajowych i negującego jej rejestracyjny charakter. Zauważyć jednak należy, iż transkrybowanie zagranicznego odpisu aktu małżeństwa z pominięciem wzmianki dodatkowej dotyczącej rozwodu z tej przyczyny, iż zagraniczny wyrok rozwodowy nie podlega w Polsce uznaniu, prowadziłyby do powstania polskiego aktu stanu cywilnego należycie odzwierciedlającego rzeczywisty

⁵ tak w szczególności A.Czajkowska, op.cit, str.226-227

stan prawny oceniany z punktu widzenia polskiego porządku prawnego: brak uznania zagranicznego wyroku orzekającego rozwód oznacza wszak, że z perspektywy polskiego porządku prawnego małżeństwo nie zostało skutecznie rozwiązane i trwa nadal – a taki właśnie stan wynikałby z aktu krajowego pochodzącego z częściowej transkrypcji.

Jednocześnie przedstawia się zagadnienie charakteru prawnego aktu powstałego w wyniku wpisania do ksiąg krajowych zagranicznego aktu stanu cywilnego – powszechnie obowiązującą w porównywanych systemach zasadą jest, że akt taki pod względem swej mocy dowodowej oraz losów prawnych nie różni się niczym od aktów powstałych w wyniku rejestracji pierwotnej, w szczególności podlega tym samym co pierwotne akty krajowe mechanizmom uzupełniania, prostowania i unieważnienia. Można zatem stwierdzić, że akty stanu cywilnego sporządzone w ramach transkrypcji spełniają w obrocie prawnym porównywanych państw bliźniaczą rolę w stosunku do aktów „pierwotnych”, gdyż nie wykazują w stosunku do tych ostatnich żadnych funkcjonalnych różnic.

Rozmaicie w poszczególnych państwach kształtują się natomiast niektóre kwestie techniczne związane z transkrypcją. Przykładowo jeśli chodzi o losy transkrybowanego odpisu aktu zagranicznego, to w Polsce, Belgii, Włoszech, Słowenii i (zasadniczo) Szwajcarii zostaje on złożony w oryginale do akt, podczas gdy w Niemczech, Austrii i Holandii odpis co do zasady zwraca się stronie, poprzestając na złożeniu do akt jego kserokopii, przy czym w Austrii na oryginale zamieszcza się przy tym adnotację o dokonanej transkrypcji.

Podsumowując wyniki przedstawionych powyżej ustaleń i analiz, stwierdzić można, że w swym ogólnym kształcie, a więc w zakresie kwestii dotyczących po pierwsze istoty transkrypcji jako sporządzenia krajowego aktu stanu cywilnego dokumentującego zdarzenie zagraniczne na podstawie odpisu aktu zagranicznego, po drugie zakresu badania zagranicznego aktu, obejmującego zarówno aspekty formalne, jak i materialne, po trzecie – uwzględniania przy transkrypcji konsekwencji wynikających z zastosowania prawa merytorycznego wskazanego własnymi normami kolizyjny-

mi (czyli korygowania danych zawartych w transkrybowanym akcie), po czwarte wreszcie – charakteru prawnego, mocy dowodowej i mechanizmów korekty aktu krajowego sporządzonego w wyniku transkrypcji – instytucja transkrypcji przedstawia się w praktyce porównywanych państw obcych w sposób bardzo zbliżony, tworzący dość jednolity ogólny obraz omawianej instytucji. Jeśli chodzi o aspekt funkcjonalny transkrypcji, wskazać natomiast należy, iż w stosunkowo nielicznych państwach przewidujących obowiązek dokonywania transkrypcji zagranicznych zdarzeń dotyczących własnych obywateli, transkrypcja służy zapewnieniu zupełności i aktualności krajowych rejestrów stanu cywilnego, podczas gdy w pozostałych państwach na plan pierwszy wysuwa się w pierwszej mierze ta funkcja transkrypcji, która polega na zapewnieniu możliwości posługiwania się w obrocie prawnym odpisami krajowych aktów dotyczących zdarzeń, które miały miejsce za granicą i tam też zostały pierwotnie zarejestrowane, co stanowi niewątpliwie ułatwienie obrotu prawnego, eliminując, a przynajmniej znacznie ograniczając, niedogodności mogące wiązać się z ewentualnymi wątpliwościami co do rzeczywistego znaczenia prawnego, autentyczności bądź rzetelności odpisów zagranicznych aktów stanu cywilnego, jak również zagadnieniami uwierzytelnienia i urzędowego tłumaczenia owych zagranicznych odpisów.

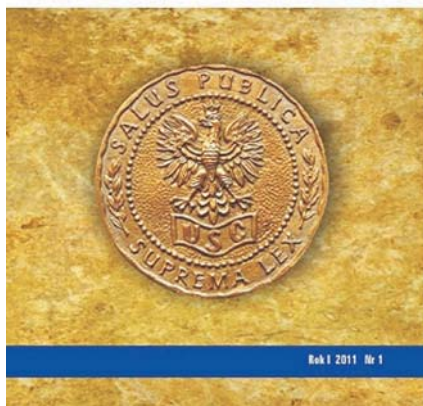
By zakończyć niniejszą prezentację kilkoma uwagami *pro domo sua* stwierdzmy, że na tle praktyki funkcjonującej w porównywanych państwach obcych transkrypcja w Polsce odznacza się dwiema, niejako sprzężonymi ze sobą i kreującymi paradoksalny nieco układ, osobliwościami. Z jednej oto strony sporządzenia krajowego aktu stanu cywilnego dokonywa się u nas na podstawie decyzji administracyjnej, a zatem – przynajmniej teoretycznie – po przeprowadzeniu stosownego postępowania regulowanego przepisami k.p.a., z drugiej zaś – w toku owego postępowania nie bada się praktycznie jakichkolwiek materialnoprawnych kwestii związanych z prawidłowością – w świetle właściwego prawa merytorycznego wskazanego miarodajnymi normami kolizyjnymi polskiego prawa prywatnego międzynarodowego – danych zawartych w odpisie aktu zagranicznego

i przenoszonych w sposób literalny i niejako automatyczny do polskiego aktu. Nie jest to – podkreślmy stanowczo – jakkolwiek zarzut pod adresem praktyki, albowiem polscy kierownicy urzędów stanu cywilnego nie zostali przez ustawodawcę wyposażeni w stosowne prawne instrumentarium, które umożliwiałoby im dokonanie takiej kontroli merytorycznej, że wymieńmy chociażby dostęp do oficjalnej (urzędowej) informacji o prawie obcym. Stwierdzić jednakże należy, że – zwłaszcza w świetle praktyki obcej, w której kwestie powyższe ukształtowane są diametralnie odmiennie, to znaczy transkrypcja obejmuje badanie merytoryczne, a jednocześnie odbywa się bez sformalizowanego postępowania i wydawania decyzji administracyjnej (poprzestaje się na postępowaniu wyjaśniającym oraz materialno-technicznej czynności sporządzenia aktu krajowego) – panująca w naszym systemie praktyka zakładająca wydanie decyzji (znajdująca zresztą normatywne umocowanie w przepisach ustawy o opłacie skarbowej, gdzie *expressis verbis* mowa jest o **decyzji** o wpisaniu treści aktu zagranicznego do polskich ksiąg), nabiera nieco fasadowego charakteru, gdyż zewnętrzne, sformalizowane ramy wpisania zagranicznego aktu do polskich ksiąg nie odpowiadają rzeczywistemu zakresowi efektywnie przeprowadzonego badania zagranicznego aktu, ograniczonemu jako się rzekło do kwestii wyłącznie formalnych. Warta przemyślenia w perspektywie ewentualnej nowej ustawy o aktach stanu cywilnego byłaby również kwestia zakreslenia racjonalnego zakresu transkrybowania zagranicznych aktów, zarówno przy tym pod względem podmiotowym, jak i pod kątem zrelacjonowania go do konsekwencji praktycznych wynikających z mocy dowodowej służącej stosownie do przepisu art. 1138 k.p.c. odpisom zagranicznych aktów stanu cywilnego. Każdy chyba zgodzi się, że polskie księgi stanu cywilnego nie powinny stanowić obszaru radosnego i nieskrepowanego reprodukcji aktów zagranicznych, dokonywanego bez dostatecznie ważkich powodów albo na jednorazowe potrzeby postępowań sądowych, w których zainteresowana strona mogłaby się z powodzeniem posłużyć odpisem aktu zagranicznego.

Przemysław Wypych

Metryka

STUDIA Z ZAKRESU PRAWA OSOBOWEGO I REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

Rok I 2011 Nr 1

Pierwsze w Polsce ogólnopolskie czasopismo prawnicze poświęcone rejestracji stanu cywilnego i prawu osobowemu.

Periodyk jest wydawany jako półrocznik. W dwóch obszernych numerach (po ok. 150 stron każdy) wydanych w ciągu roku znajdują się:

- artykuły naukowe,
- komunikaty,
- przegląd orzecznictwa (WSA, NSA, SN oraz trybunałów międzynarodowych),
- glosy,
- porady praktyczne,
- przegląd i omówienie zmian w prawie,
- przegląd literatury zagranicznej.

Czasopismo ma charakter naukowy i będą w nim poruszane zagadnienia istotne w pracy kierownika USC dotyczące prawa o aktach stanu cywilnego, prawa rodzinnego, cywilnego, postępowania cywilnego (w tym międzynarodowego) i administracyjnego, ustawy o zmianie imienia i nazwiska i innych ustaw. Z uwagi na walory naukowe i praktyczne z pewnością zainteresuje ono kierowników USC, pracowników urzędów stanu cywilnego, organów nadzoru nad USC, sędziów sądów powszechnych i administracyjnych, adwokatów, radców prawnych oraz pracowników naukowych.

Wysoki poziom gwarantuje powołana Rada Naukowa skupiająca przedstawicieli doktryny z najważniejszych ośrodków akademickich w Polsce oraz Zespół Redakcyjny składający się zarówno z naukowców, jak i praktyków.

Wydawca: Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego RP, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Towarzystwo Naukowe KUL.

Zamówienia przyjmuje: Dział Marketingu i Kolportażu Towarzystwa Naukowego KUL, ul. Gliniana 21, 20-616 Lublin, skr. poczt. 123, tel. 81 524 51 71, tel./fax 81 524 31 77, e-mail: tnkul@kul.lublin.pl

Koszt numeru - 49 zł. Uwaga: pierwsze dwa numery w cenie jednego!

Zachęcamy kierowników USC i ich zastępców oraz pracowników USC i organów nadzoru do współpracy.

Kontakt

47-100 Strzelce Opolskie, pl. Myśliwca 1
tel. 77 404 93 15, faks 77 461 22 88
e-mail: usc@strzelceopolskie.pl
www.strzelceopolskie.pl

Sala bankietowa

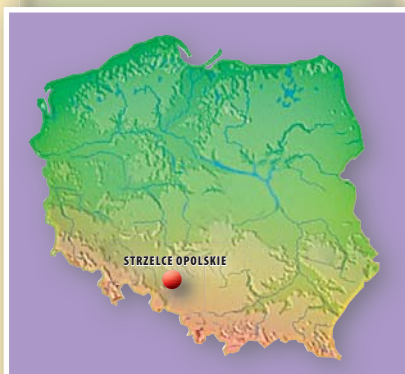
STRZELCE OPOLSKIE

Województwo opolskie

Kod terytorialny 1611054

liczba mieszkańców 19000

Powierzchnia miasta 30 km²

STRZELCE OPOLSKIE

Strzelce Opolskie – miasto i gmina w województwie opolskim, położone przy granicy z województwem śląskim, na szlaku komunikacyjnym Wrocław – Kraków, w sąsiedztwie autostrady A4.

Prawa miejskie Strzelce uzyskały około 1280 roku. Miasto leżało na trasie starożytnego szlaku bursztynowego i solnego. Prowadził też tędy tzw. szlak hanzeatycki - trakt handlowy z Hamburga do Kijowa.

W połowie XIX w. Strzelce stały się poważnym ośrodkiem przemysłu wapienniczego i maszynowego.

Strzelce Opolskie słyną z pięknego dziewiętnastowiecznego Parku Miejskiego z ruinami zamku. Na uwagę zasługuje XVI-wieczny drewniany kościół cmentarny pw. Św. Barbary. Odwiedzić też warto stuletni, neobarokowy kościół parafialny św. Wawrzyńca, a także kościół Bożego Ciała z XIX wieku. W mieście zachowały się fragmenty średniowiecznych obwarowań z XV wieczną basztą obronną, która w XVIII w. przebudowana została na kościelną dzwonnice. Ozdobą rynku jest ratusz z 1846 r., który jest siedzibą Urzędu Miejskiego oraz Urzędu Stanu Cywilnego.

Dwudziestotysięczne Strzelce Opolskie dobrze wywiązują się z roli miasta powiatowego. Oprócz wielu instytucji publicznych, prężnie działają tu takie instytucje jak banki, kancelarie, firmy ubezpieczeniowe, a także hotele, restauracje i centra rozrywki.

Na terenie gminy znajdują się trzy rezerваты przyrody. Aktywny wypoczynek umożliwiają: ośrodek wodny „Rybacówka”, kąpielisko miejskie, hala sportowa, ośrodki jeździeckie, trasy rowerowe oraz tereny łowieckie i wędkarskie. W ostatnich latach w mieście powstały nowe boiska oraz sztuczne lodowisko. Aktualnie trwa budowa Centrum Rekreacji Wodnej i Sportu z krytymi basenami.

W ostatnich kilku latach wyraźnie odczuwalny jest rozwój gospodarczy gminy. Wprowadzenie ulg podatkowych oraz utworzenie specjalnej strefy ekonomicznej skutkuje powstawaniem kolejnych dużych zakładów, jak np. fabryka koncernu Kronospan.

Strzelce Opolskie są laureatem wielu konkursów i rankingów, m.in. „Bezpieczna Gmina”, „Europejskie Miasto”, „Gmina Atrakcyjna dla Inwestora”, „Miasto Przyjazne Biznesowi”, „W Troscie o Środowisko”, „Sportowa Gmina”.

Urząd Stanu Cywilnego mieści się w lewym skrzydle Ratuszu, na parterze. Swoim działaniem obejmuje miasto i gminę, a ze względu na lokalizację szpitala rejonowego obsługuje w zakresie urodzeń i zgonów cały powiat strzelecki, tj. około 78 tysięcy mieszkańców.

W USC zatrudnione są cztery osoby. Kierownikiem USC w Strzelcach Opolskich jest Ewa Sosnowska, zastępcą kierownika Renata Długosz.

W archiwum USC znajdują się księgi urodzeń i małżeństw z lat 1911- 2010, w sumie ok. 1100 ksiąg.

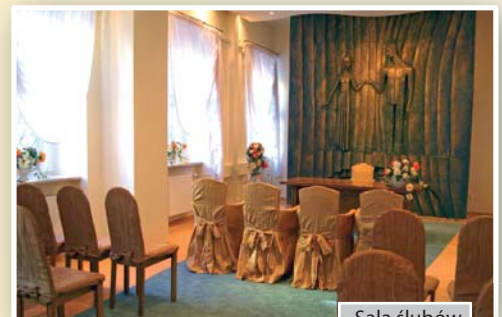
Rocznie sporządza się około:

- 1100 aktów urodzeń,
- 230 aktów małżeństw,
- 400 aktów zgonów.

Rocznie wydaje się około 11 tys. odpisów z ksiąg s.c. oraz około 200 decyzji.

Na zaproszenia burmistrza Strzelców Opolskich Tadeusza Goca urząd podjął ponad 50 par małżeńskich obchodzących złote i diamentowe gody.

Już od 1995 roku urząd korzysta z programu komputerowego do rejestracji stanu cywilnego firmy PTH „Technika” z Gliwicy.

Sala ślubów

Platforma Usług Stanu Cywilnego

portal z życia wzięty

Portal PLUSC udostępnia bezpłatne porady jak załatwiać w urzędzie sprawy dotyczące zdarzeń życiowych

Urodzenia • Małżeństwa • Zgony • Inne

www.usc.pl